

UDK 17(075.3)
Et-19

Versta iš: Ethik 5/6. Arbeitsheft. Erarbeitet von
Cornelia Heimbrock, Adalbert Wegmann. –
Cornelsen Verlag, Berlin, 1998.

ISBN 9955-08-369-7

© Cornelsen Verlag GmbH & Co. OHG, Berlin 1998
© Vertimas iš vokiečių kalbos, adaptavimas,
Jūratė Baranova, 2003
© Leidykla „Alma littera“, 2003

Etika

5/6
klasei

Pratybų sąsiuvinis

Parengė

Cornelia Heimbrock,
Adalbert Wegmann

Iš vokiečių kalbos vertė ir
Lietuvos mokykloms pritaikė
prof. dr. Jūratė Baranova

Turinys

1 Aš keičiuosi

Tada man ateina į galvą...	4
Taip jaučiuosi	5
Kūnas ir juslės	7
Kas man svarbu?	8
Man atrodo gera arba geras, nes...	9

2 Kasdienis sugyvenimas

Nupiešk vienatvės ir bičiulystės ženklus	10
Kartais vien taip, o kartais – kitaip	11
Ar pakeistum tėvus?	12
Anketa šeimai	13
Esu stipri. Esu stiprus	14

3 Apsispręsk ir veik

Privalau nuspręsti pati arba pats	15
Ką aš darau, kai...	16
Surask vidurį	17
Kas svarbiausia – akimis nematoma	18
Tada pasielgiau ne taip	19

4 Žmonės, kuriems reikia mūsų pagalbos

Kaip įsistoti į kito žmogaus batus?	20
Kelionė invalido vežimėliu	21
Argi nesame šiek tiek liguisti?	22
Kažkam reikia tavo pagalbos	23

5 Pamąstykime apie laimę

„Laimės gėlė“	24
Noriu daugybės dalykų	25
Apsauginis paltas	26
Liūdesio ženklai	27

6 Pasaulis ekrane

Mėgstamiausių laidų sąrašas	28
Gera žinia	29
Yra ir kitų puikių dalykų	30
Kai fotografuojamas sielvartas	31

7 Ar jėga ir smurtas išspęs konfliktus?

Akmuo pasakoja	32
Dažnas smurtas	33
Taikos paradas	34
Taiki kūryba	35

8 Svetimas ir nepriimtinas

Išmokti suprasti, ką sako svetimas	36
Sugrįžk, Evelina	37
Nespoksok, smalsuoli	38
Tu kitoks, bet labai gražus	39

9 Atsakingi už mūsų pasaulį

Kam naudoju vandenį?	40
Medžio pasaka	41
Pajusk gamtą	42
Taip gali atrodyti ateitis	43
Aš esu maža žvaigždėlė	44

10 Ką reiškia šventės?

Didžiosios metų šventės	45
Ko reikia šventei?	47
Sveiki sulaukę šv. Kalėdų!	48
Mano kalendorius	49
Atsisveikinimas su mirusiuoju	50

11 Žydai, krikščionys, musulmonai

Religijų žemėlapis	51
Trys šventieji raštai	52
Pasakojimas apie pasaulio sukūrimą	53
Žydų šventės	56
Kas kam priklauso?	57

12 Už vieną ir teisingą pasaulį

Kas pažeidžia vaikų teises?	59
Skurdas ir perteklius	60
Neteisingumo formos	61
Tai neteisinga	62

Rašymui

Pratarmė

Privalau aš ar neprivalau? Kas yra teisinga, o kas – klaidinga?

Kartais tavo gyvenime iškyla daugybė klausimų.

Jie kyla iš tavo asmeninio patyrimo,
tačiau, antra vertus, jie kyla ne vien tau – jie kyla visiems.

Tu paėmei į rankas šį pratybų sąsiuvinį.

Čia tu ieškosi atsakymų ir į šiuos, ir į kitus klausimus.

Šis sąsiuvinį sudaro įvairūs skyriai:
tai, kas buvo nagrinėjama Etikos vadovėlyje,
čia bus parodyta kitose situacijose.

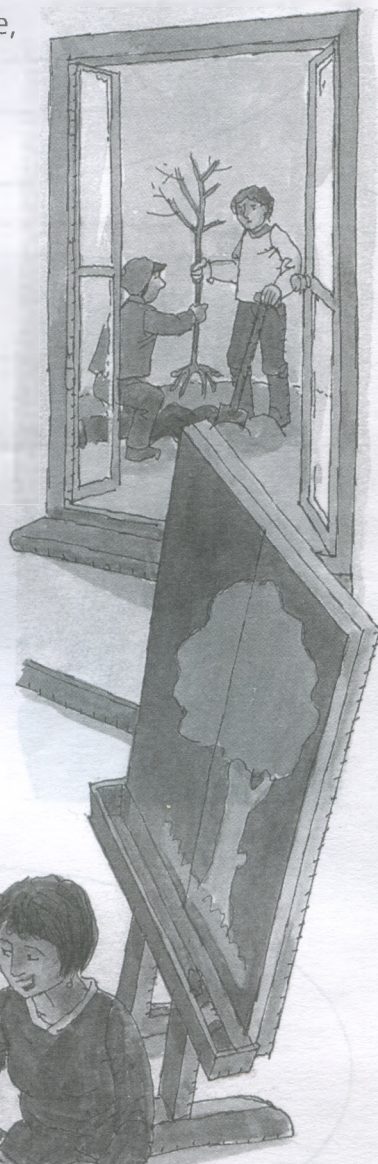
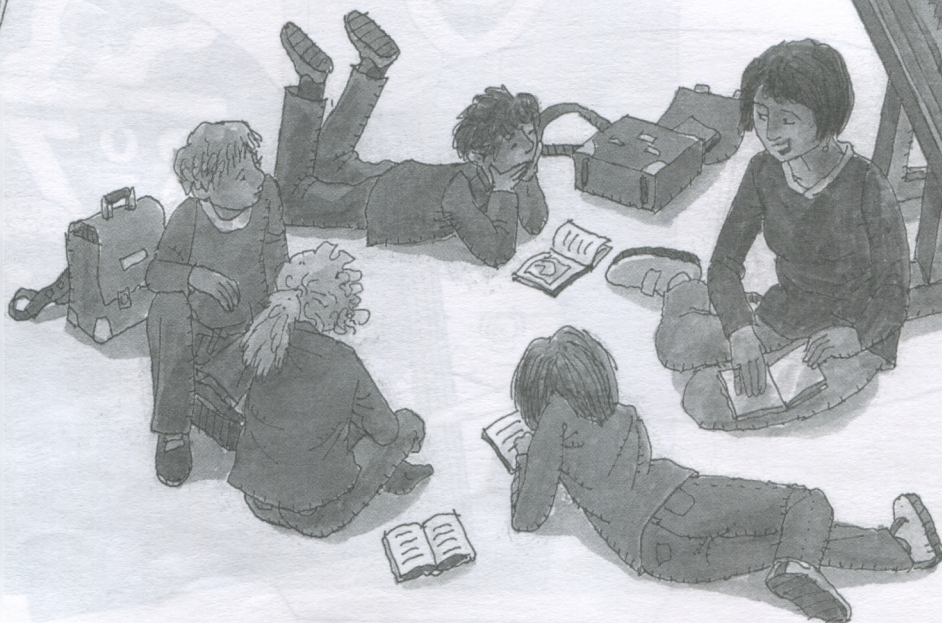
Kai kas tau gali pasirodyti visiškai nauja.

Šias užduotis gali spręsti
viena arba vienas,
arba su kuo nors kitu, arba su grupe.

Pabandyk daugelį užduočių
atlikti savarankiškai.

Taip bus tau naudingiausia.

Mes tikimės, kad šis pratybų sąsiuvinis
padės tau mokytis ir pačiam,
ir klasėje su draugais.

Tada man ateina į galvą...

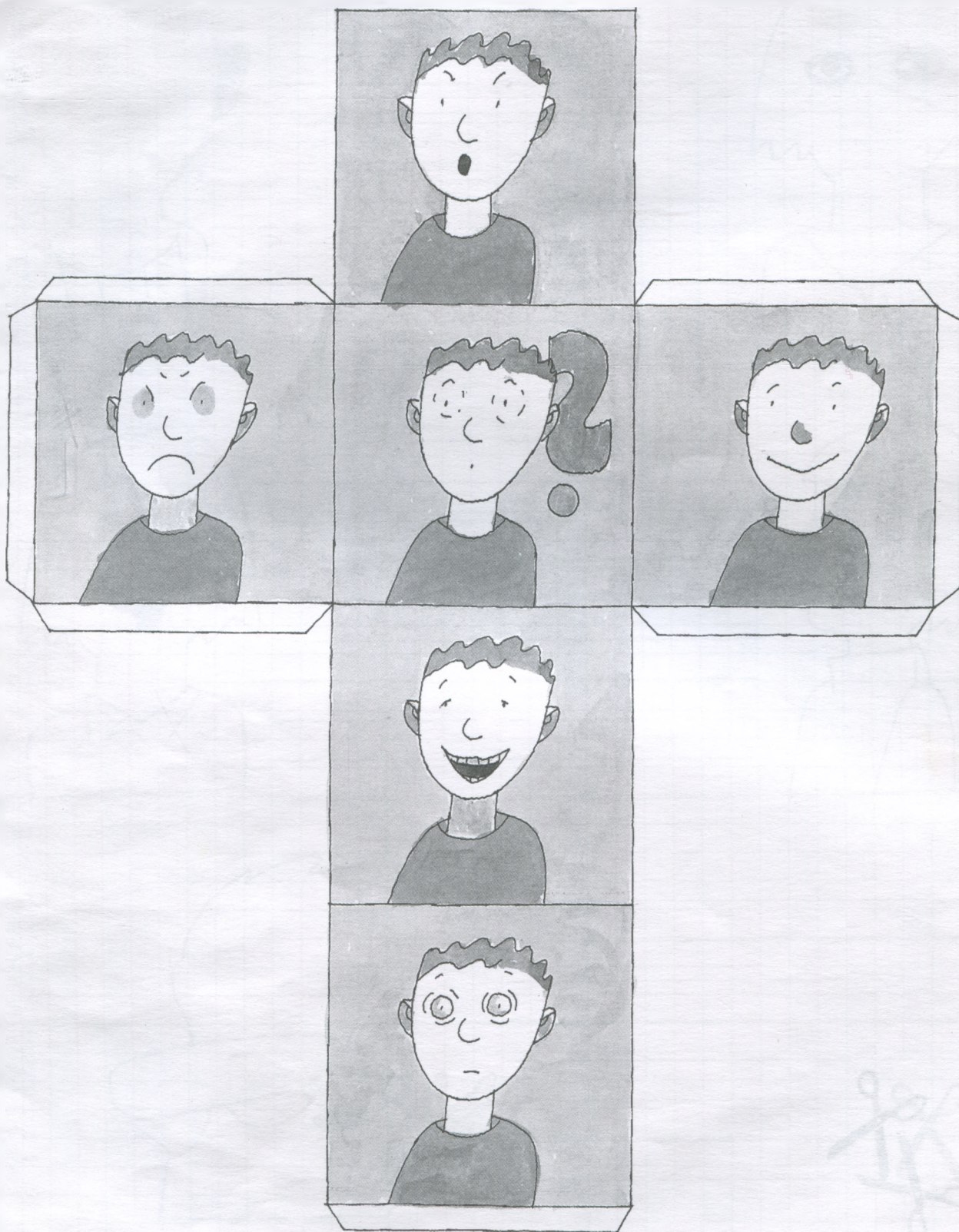
► Tu čia matai kelis daiktus. Parašyk, ką jie tau sako.

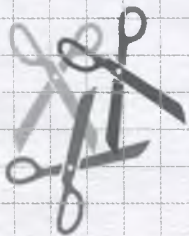

Taip jaučiuosi

- Iškirpk iš popieriaus šį kauliuką ir suklijuok. Žaiskite maža grupele: mesk kauliuką ir kokia veido išraiška iškris – įsivaizduok, kad čia tavo veidas. Pabandyk paaiškinti kitiems, kodėl taip jautiesi. Pradėk sakinį taip: „Mano veidas linksmas, nes...“ Kiti daro tą patį.

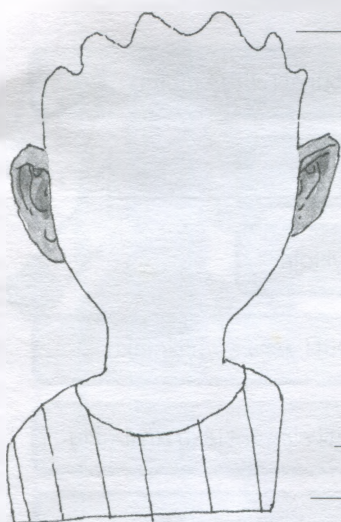

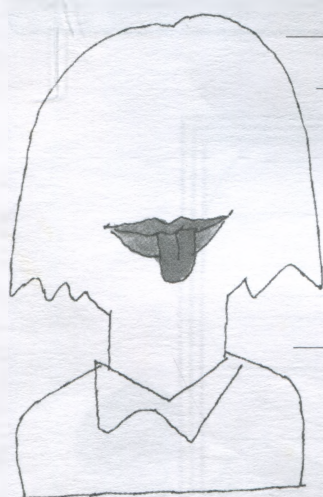
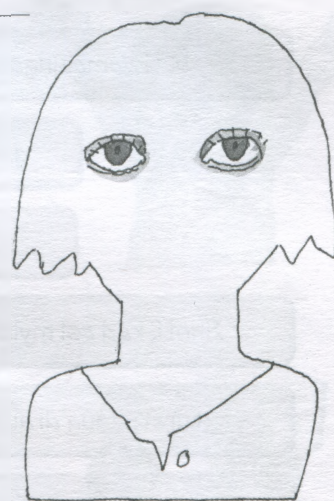
Karpymui

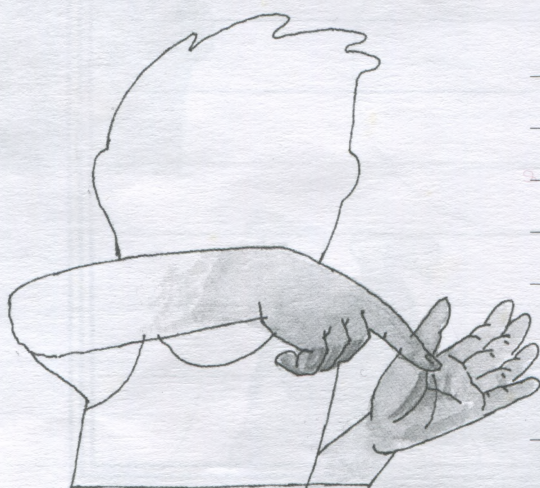

Kūnas ir joslės

► Šiame lape nupiešti visi jutimo organai. Įsivaizduok, kad jie tavo, ir parašyk, kam tau jie reikalingi.

Kas man svarbu?

- Gyvenime būna svarbių ir ne taip svarbių dalykų. Peržiūrėk visą sąrašą ir pasirink dešimt tau svarbių dalykų. Surašyk juos savo sąrašė pagal svarbą. Per pamoką palygink savo sąrašą su kitų sąrašais. Visi apie tai pasikalbėkite.

būti dėmesingam	mokėti klausytis	turėti daug pinigų
gauti tikslūs nurodymus	skurdžiai gyventi	
gražiai atrodyti	būti geriausiam mokykloje	
žinoti, kad esi mylimas	viskuo žavėtis	būti geru sportininku
turėti daug draugų	turėti gražų balsą	turėti elegantiškų drabužių
prisiimti atsakomybę	išlaikyti vidinę ramybę	būti drąsiam
sugebėti smogti atgal	sugebėti prisipažinti, kad bijai	sugebėti pripažinti savo klaidas

Man svarbu

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Man atrodai gera arba geras, nes...

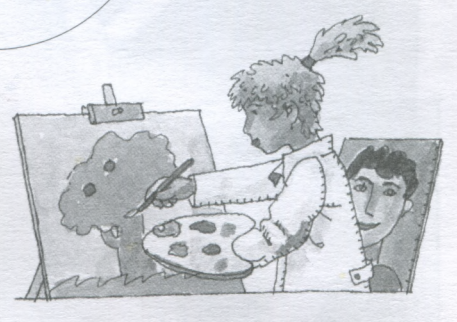
► Šiame lape tavo klasės draugai turi parašyti, kodėl jiems atrodai gera arba geras. Jeigu nori, tuščius rutuliukus gali užpildyti ir tie, kurie tavo klasėje nesimoko.

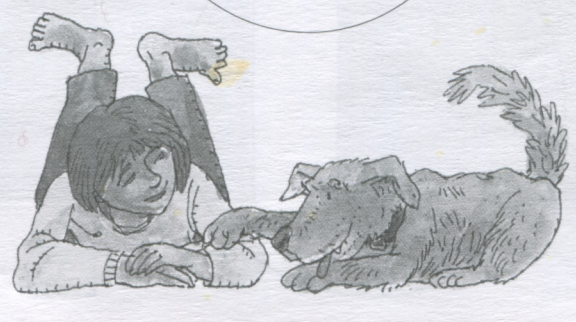

(Parašyk savo vardą)

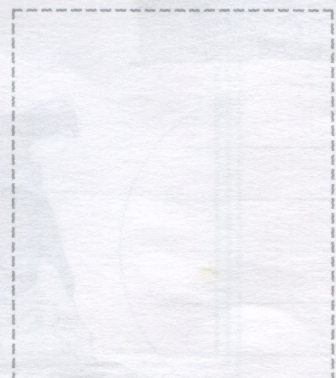
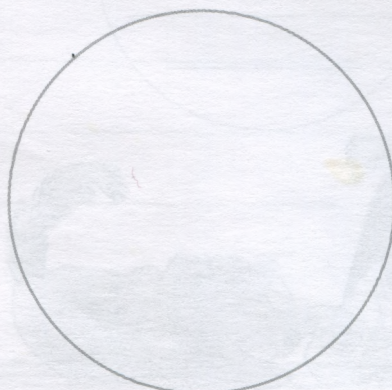
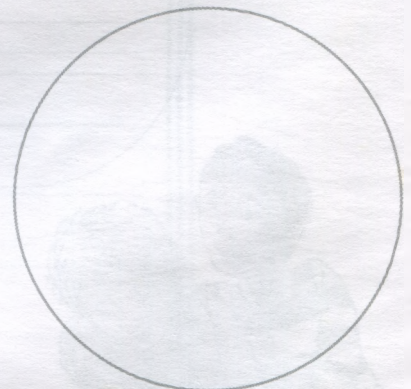
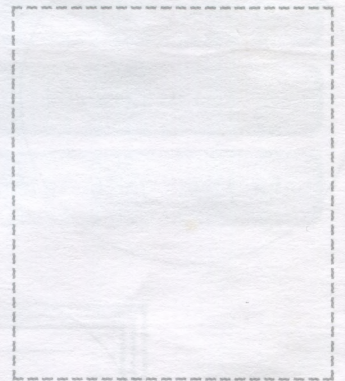
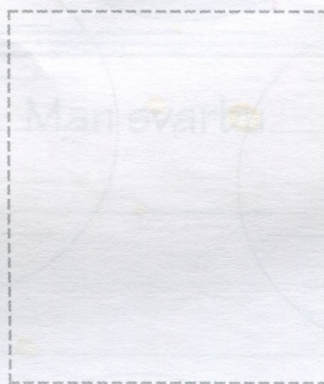
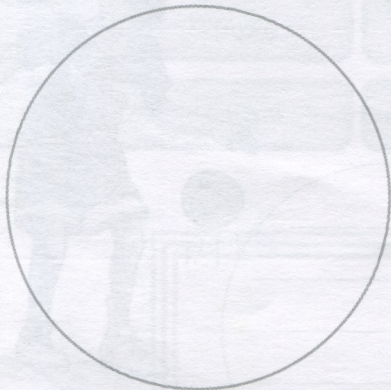
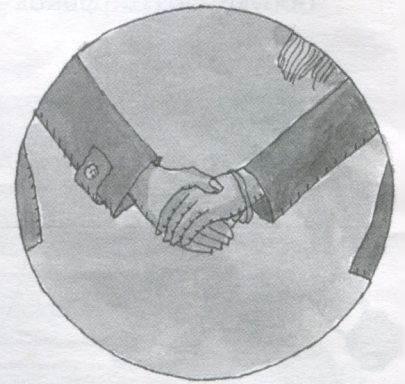
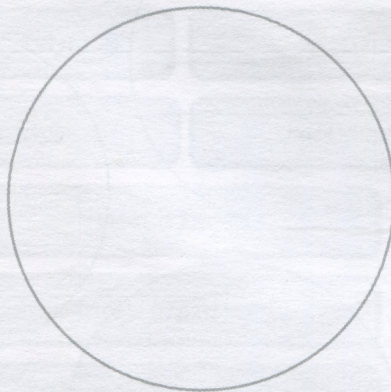
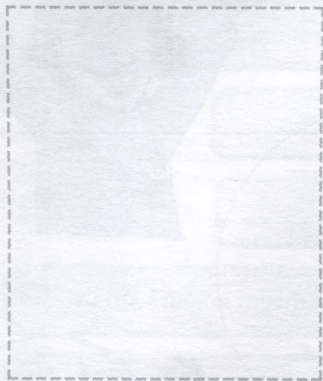

Nupiešk vienatvės ir bičiulystės ženklus

- ▶ Rutuliukuose nupiešk ženklus, simbolizuojančius bičiulystę, o kvadratuose – vienatvę.

Kartais vien taip, o kartais – kitaip

- ▶ Tu pažįsti save kaskart vis kitokią arba kitokį. Kartais tu mieliau būni su draugais, o kartais mėgsti pabūti viena arba vienas. Kodėl? Kaip manai? Parašyk.

Kai man _____

mieliau būnu viena(aš).

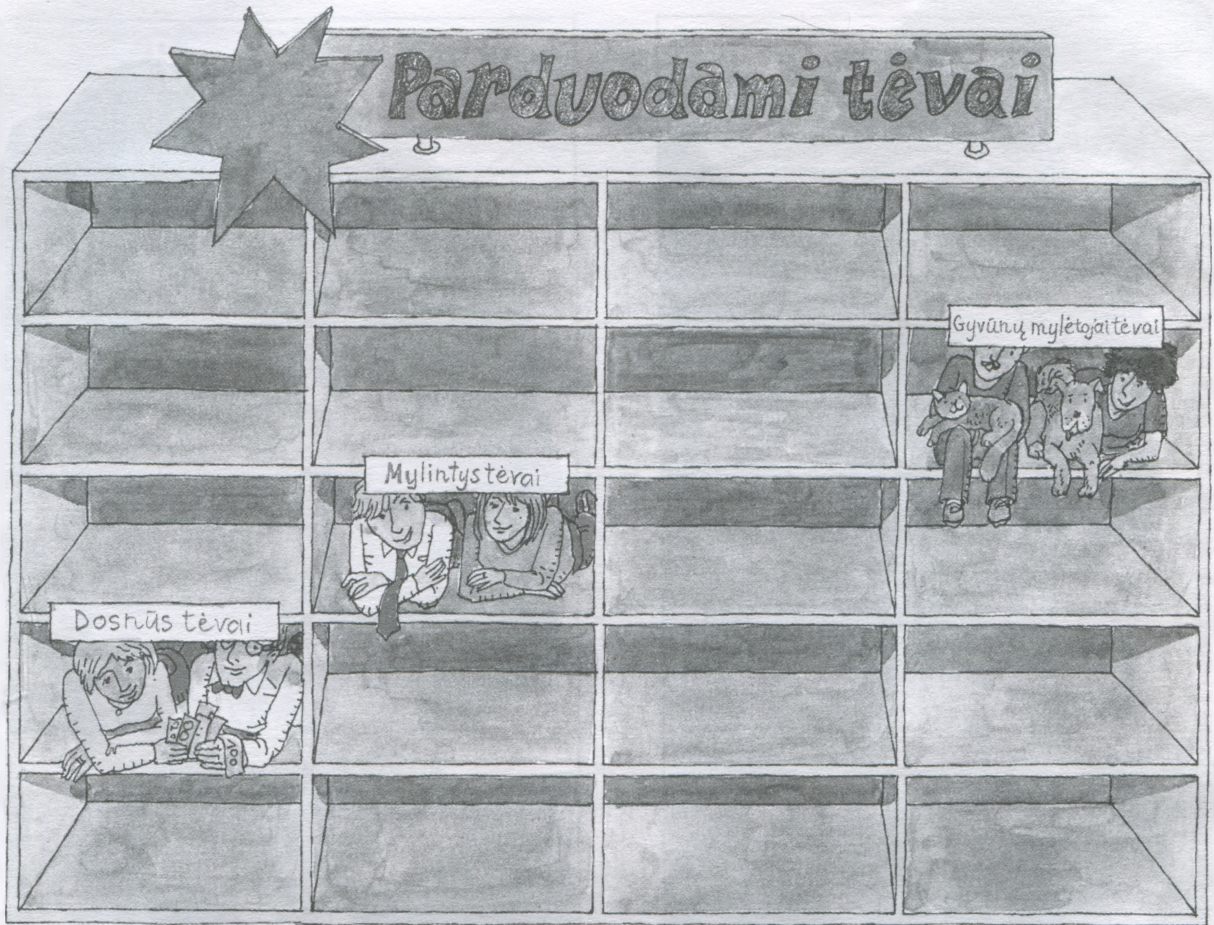

Kai man _____

mieliau būnu drauge su kitais.

Ar pakeistum tėvus?

- ▶ Pabandyk įsivaizduoti, kad tu gali nusipirkti tėvus arba juos pakeisti. Toje parduotuvėje yra dar laisvų lentynų. Įrašyk, kokių savybių turi turėti tėvai, kad vaikai norėtų juos pirkti. O į keičiamų tėvų sąrašą įrašyk tas savybes, kurių tėvai neturėtų turėti.

Keičiami tėvai

(į kitus, kaip nurodyta kataloge)

per stori
per griežti

Anketa šeimai

- ▶ Apklausk savo šeimą – pavyzdžiui, močiutę ir senelį. Tarkim, paklausk: „Kas, jūsų nuomone, buvo svarbu jūsų šeimos bendrame gyvenime?“ Įvertink atsakymus ir surašyk kartu „Šeimos katalogą“.

Šeimos narių vardai	Atsakymas
Nuotrauka	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Nuotrauka	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Nuotrauka	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Nuotrauka	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Nuotrauka	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Esu stipri. Esu stiprus.

► Perskaityk dainos tekstą ir iš karto užpildyk tuščias vietas.

Stiprūs vaikai

Stipri mergaitė moka ne tik gražiai pažvelgti,
Jos ryžtą ir vaizduotę kiekvienas pastebės,
Stipri mergaitė žino, kaip dera pasielgti,
Supranta, ką ji gali ir ko nesugebės.

Stiprių berniukų jėgą ne raumenys parodo,
Jie siekia savo tikslo su šypsena veide.
Stiprus berniukas jaučia ir turi savo protą,
Ir tai, kaip jam atrodo, pasako visada.

Stiprių vaikų vienybė tvirtesnė negu uolos,
Išbandymai sunkiausi draugystei nekludys,
Jie niekam nesilenkia, prieš nieką neparpuola,
Ir niekas jų ant kelių jėga neparkludys.

Stipriems vaikams pakanka jėgų save apginti,
Laisvai jie ir garbingai tau žvelgia į akis.
Stiprių vaikų apgauti neverta nė mėginti,
Jie tikisi ir laukia, kad tiesą jiems sakys.

Stipri mergaitė stovi tvirtai ant savo kojų,
Pati patirti viską ji trokšta visuomet.
Stipri mergaitė sako garbingai, ką galvoja.
Stipri mergaitė gali laimėt ir pralaimėt.

Stiprus berniukas nori pats viską išmėginti,
Stiprus berniukas gali ir antras kartais likt.
Stipriam jėgų pakanka klaidų neišsiginti
Ir ne visų svarbiausia visur visiems patikt.

Esu stipri mergaitė
ir moku ne tik gražiai
pažvelgti

Esu stiprus berniukas,
ir mano jėgą ne tik
raumenys parodo

Esu... _____

Esu... _____

Privalau nuspręsti pati arba pats

- ▶ Įsivaizduok, kad atsidūrei kritiškoje situacijoje ir privalai staigiai apsispręsti. Kitose situacijose turėdavai užtektinai laiko ir galėdavai savo sprendimą ilgiau apmąstyti. Pagalvok, kaip ir kodėl kiekvienoje iš šių dviejų situacijų tu būtum apsisprendęs daryti, ir parašyk.

Ką aš darau, kai...

- Įsižiūrėk į nupieštą situaciją. Parašyk į „debesėlį“, kaip tu tokioje situacijoje pasielgtum.

Surask vidurį

► Papasakok pradėtas istorijas iki pabaigos. Sugalvok, kaip būtų galima šiose situacijose tinkamai pasielgti. Palyginkite savo išvadas klasėje ir pabandykite vienas kitam paaiškinti, kodėl taip nusprendėte.

Tu sėdi anglų kalbos pamokoje. Rašote kontrolinį darbą. Nors esi pasiruošęs, negali prisiminti vieno angliško žodžio vertimo. Palankiu momentu paklausi suolo draugo. Tai pastebi mokytojas ir nusprendžia, kad tu nori nusirašyti. Tavo veidas išblykšta. Mokytojas prieina artyn... _____

Tavo mama išvažiavo į parduotuvę ir tau paliko prižiūrėti mažą sesutę. Tau tai nelabai patinka. O čia dar į duris paskambina draugai ir kviečia pažaisti kompiuterinių žaidimų. Tu esi entuziastingas žaidėjas, o ir draugai tau labai svarbūs. Jie tave įtikinėja... _____

Karolina kitą savaitę švenčia savo gimimo dieną. Visi klasės draugai pakviesti, išskyrus Rebeką. Tau nemalonu, kad ji visada atstumiama. Todėl nusprendi pasikalbėti su Karolina. Ji išklauso tavęs ir sako: „...“ _____

Kas svarbiausia – akimis nematoma

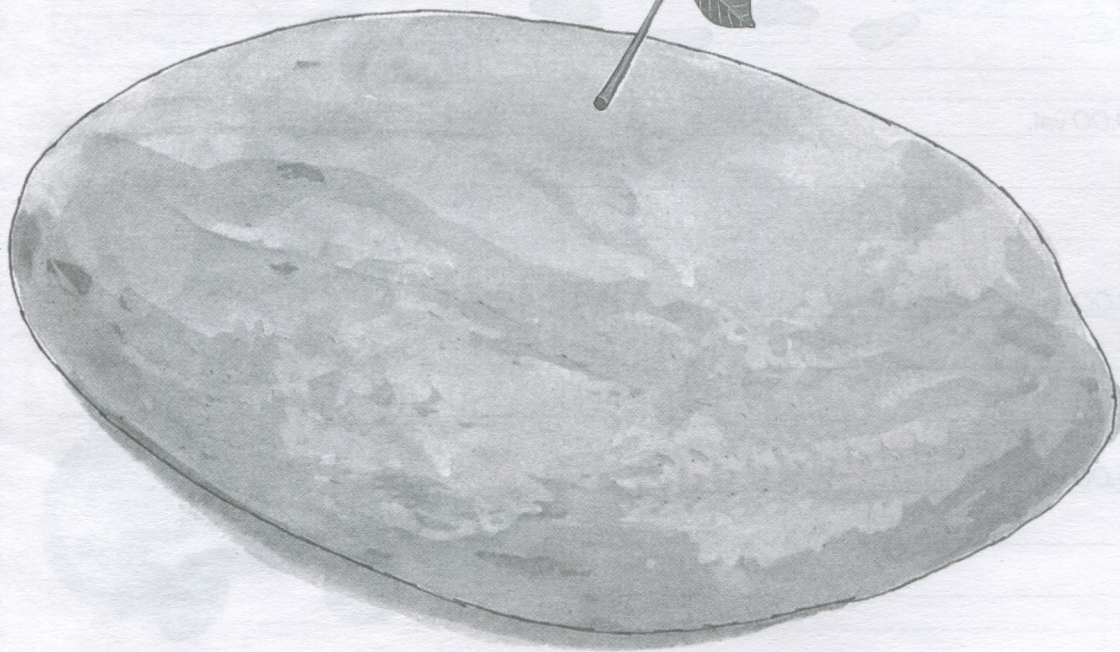
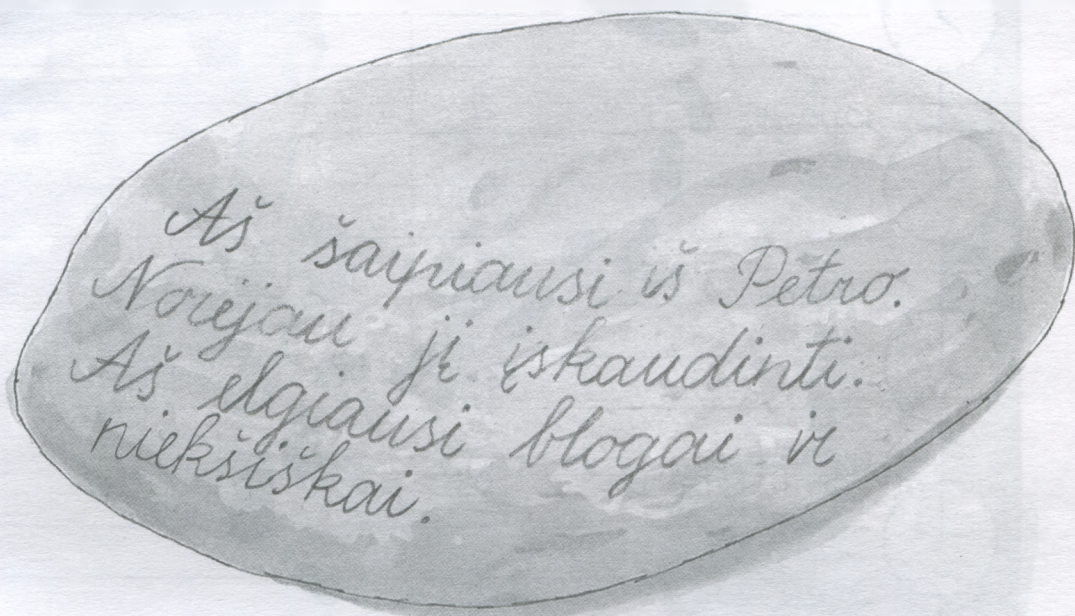
- ▶ Tėvai, mokytojai arba draugai kartais mato tave sielvartaujantį ir liūdną. Pašaliniai žmonės – smagų ir džiugiai nusiteikusį. Aprašyk abi situacijas ir nusakyk, kas kurioje situacijoje vyksta.

Tada pasielgiau ne taip

- Gyvenime ne visada viskas vyksta sklandžiai. Nusprendi viena, o pagalvoji ką kita. Kiekvienoje tokioje situacijoje gali pasijusti visai bejėgis. Surink keletą akmenų, kurie tau atrodo gražūs. Vienoje akmens pusėje trumpai aprašyk įvykį, kai

tu apsisprendei klaidingai. Parodyk klasės draugams ką užrašei ir visi kartu pagalvokite, koks galėtų būti geresnis sprendimas. Šį sprendimą užrašyk kitoje akmens pusėje ir priklijuok šalia jo kokį nors simbolį.

Kaip įsistoti į kito žmogaus batus?

► Kai norime suprasti, kaip jaučiasi kitas, paprastai sakome: „Norėčiau įlįsti į jo kailį“. Anglai ar vokiečiai sako: „Norėčiau įsistoti į jo batus“. Pabandyk įsivaizduoti, kad įsistojai į seno žmogaus batus, kuris

mano, kad jo niekas daugiau nebepastebi. Senukai ypač trokšta užuojautos, meilės ir pripažinimo. Pabandyk įsivaizduoti save, visą dieną vaikščiojantį „jo batais“. Aprašyk, ką kurią valandą veiktum.

8.00 val. _____

10.00 val. _____

12.00 val. _____

14.00 val. _____

16.00 val. _____

18.00 val. _____

20.00 val. _____

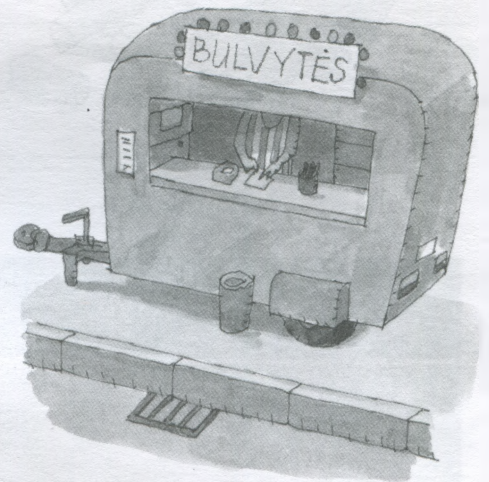
22.00 val. _____

24.00 val. _____

Kelionė invalido vežimėliu

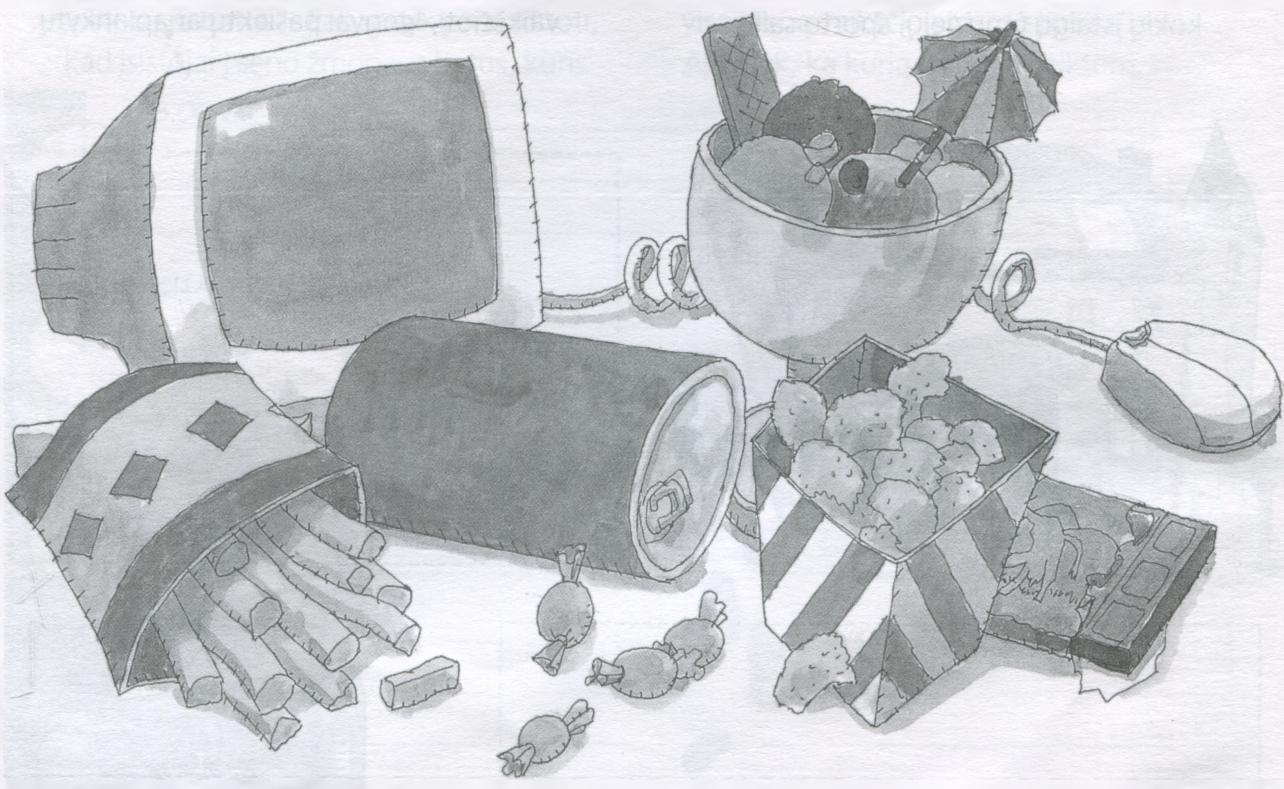
- Pasiskolink iš kokios nors invalidų globos organizacijos vežimėlį su ratukais. Sėsk į jį ir pakeliauk ten, kur tu gyveni. Užrašyk, kokių įstaigų (muziejų, sporto salių,

kioskų ir t. t.) tu negalėjai pasiekti neišlipdamas iš vežimėlio. Šalia nupiešk tokį pastatą, kurį žmonės, negalintys vaikščioti, lengvai pasiektų ar aplankyti.

Argi nesame šiek tiek liguisti?

► Įsižiūrėk į piešinį. Gerai pagalvok, ko iš to, kas čia nupiešta, galėtum atsisakyti, kam esi abejingas, o ko niekaip neatsisakytum. Surašyk į lentelę.

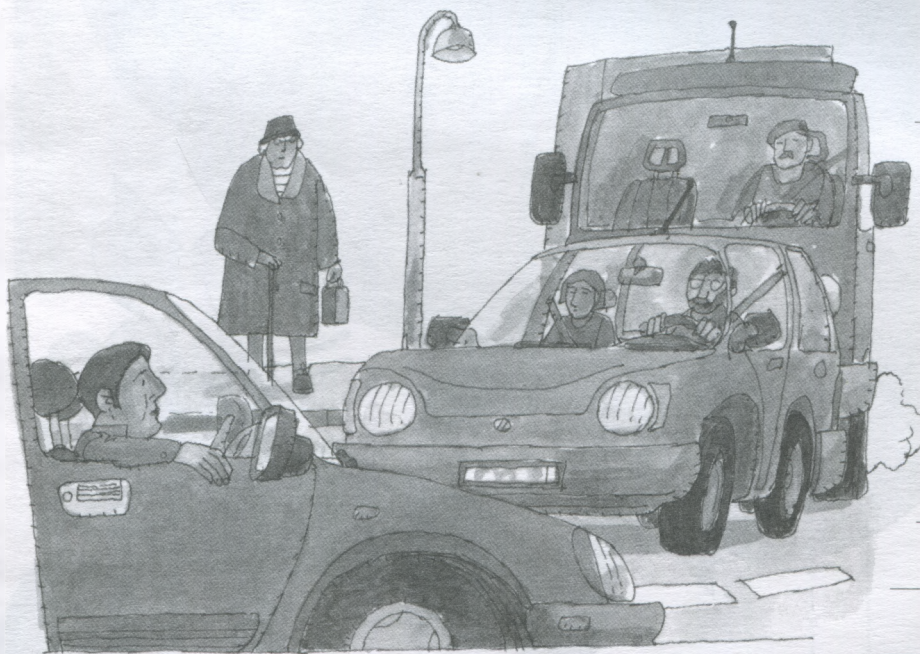
Negaliu atsisakyti	Galiu atsisakyti	Esu abejingas
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Parašyk, kas nutiktų, jeigu viską surašytum tik į kairįjį stulpelį, – jei visų čia esančių daiktų niekaip „negalėtum atsisakyti“.

Kažkam reikia tavo pagalbos

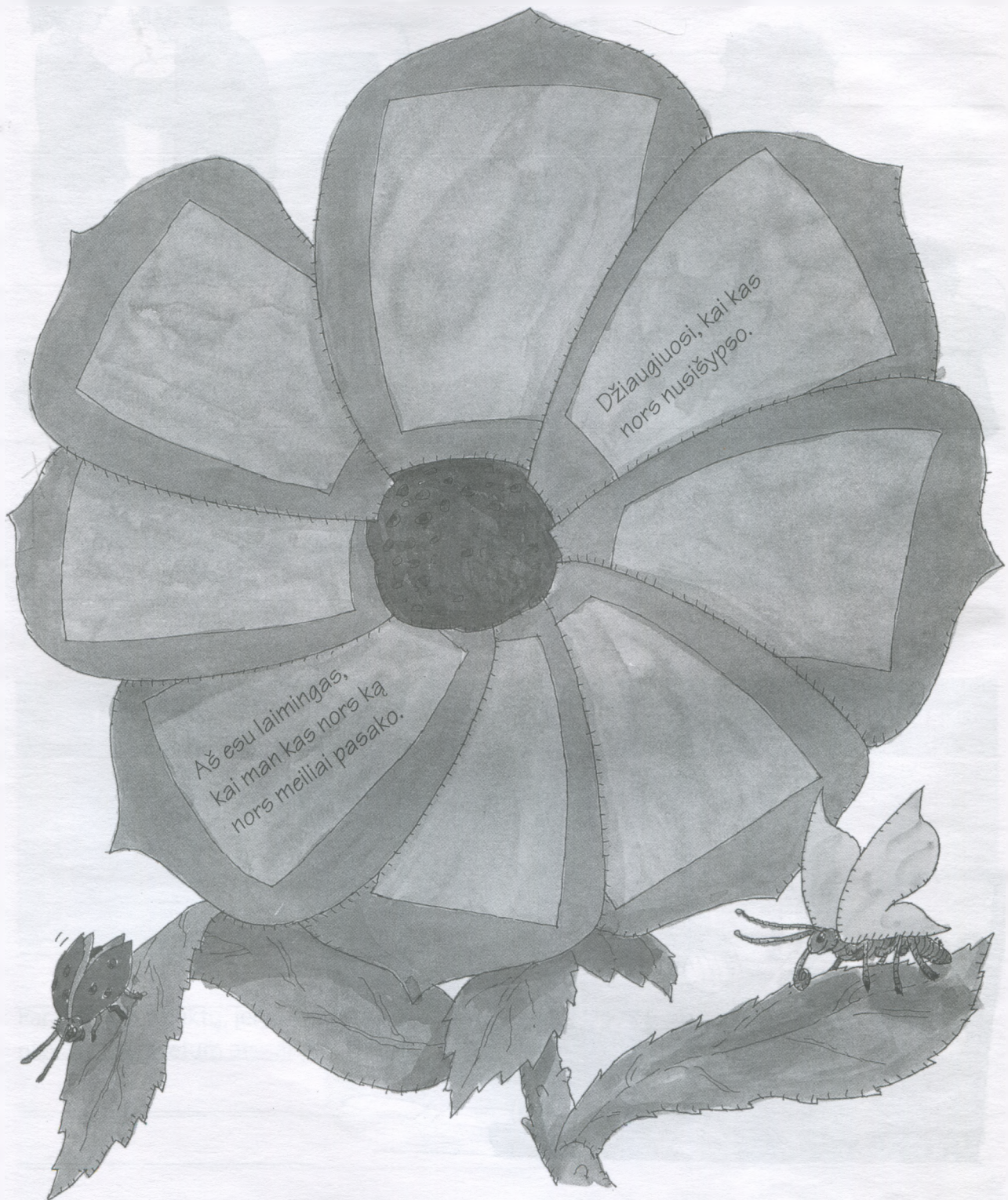
► Įsižiūrėk į piešinius. Parašyk, kaip kiekvienoje situacijoje tu galėtum padėti.

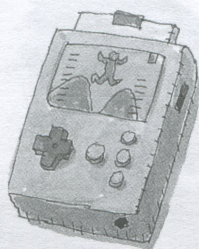
„Laimės gėlė“

- ▶ Tu gali būti laimingas labai įvairiose situacijose. Gali pats išauginti „laimės gėlę“. Tai, ką jauti, įrašyk į tuščius žiedlapius.

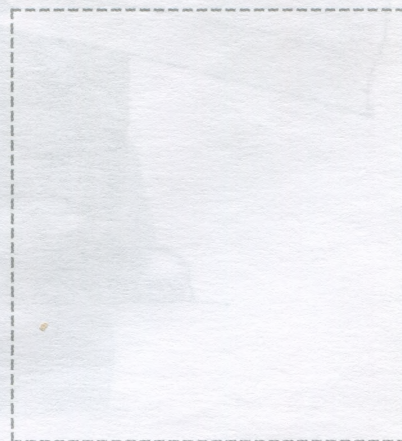
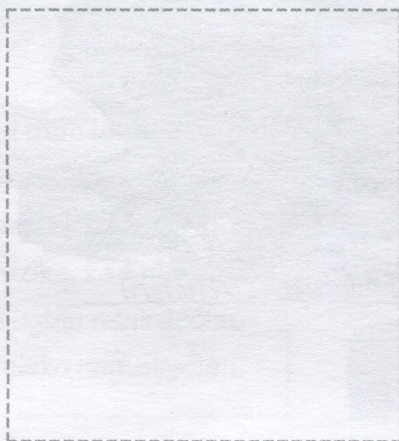
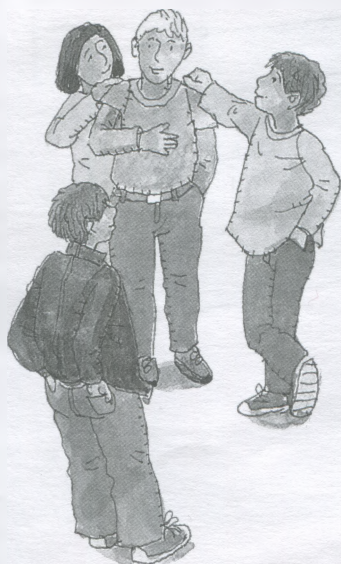
Noriu daugybės dalykų

- ▶ Visi ko nors nori. Tu taip pat. Surašyk savo norus į kairiąją lentelę. Tada dešinėje lentelėje surašyk troškimus, kurie netilpo į kairiąją.

Mano norai	Kiti mano norai
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

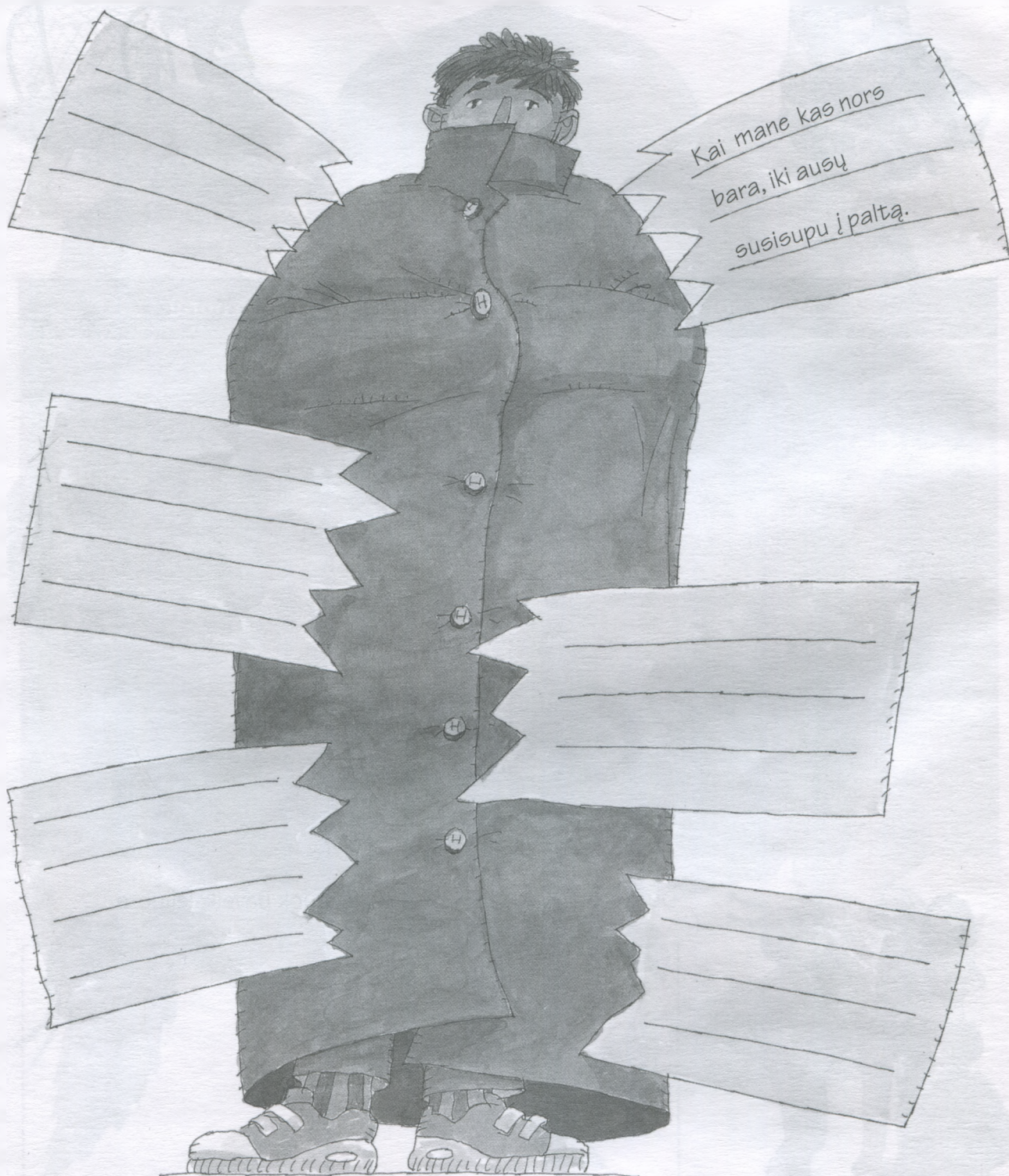
Du svarbiausius savo norus pavaizduok paveikslėliuose.

Apsauginis paltas

▶ Kai būni puolamas, elgiesi labai įvairiai.
Apsimesk, kad turi nematomą apsauginį

paltą. Kaip jis galėtų tau padėti? Įrašyk į
tuščius langelius.

Liūdesio ženklai

► Sielvartas ir liūdesys kankina žmogų. Kai kurie šių jausmų netgi gėdijasi, slepia, kad kiti nematytų. Tačiau niekas jų neišvengia. Pabandyk atpažinti liūdesio ir sielvarto simbolius bei ženklus ir parašyk, ką tu darai sielvarto ištiktas.

Blank writing area with four horizontal lines.

Blank writing area with a dashed border.

Blank writing area with a dashed border.

Blank writing area with five horizontal lines.

Blank writing area with three horizontal lines.

Blank writing area with a dashed border.

Kai man labai liūdna, einu į savo kambarį ir garsiai pasileidžiu muziką, kad nieko daugiau negirdėčiau ir nieko nematyčiau.

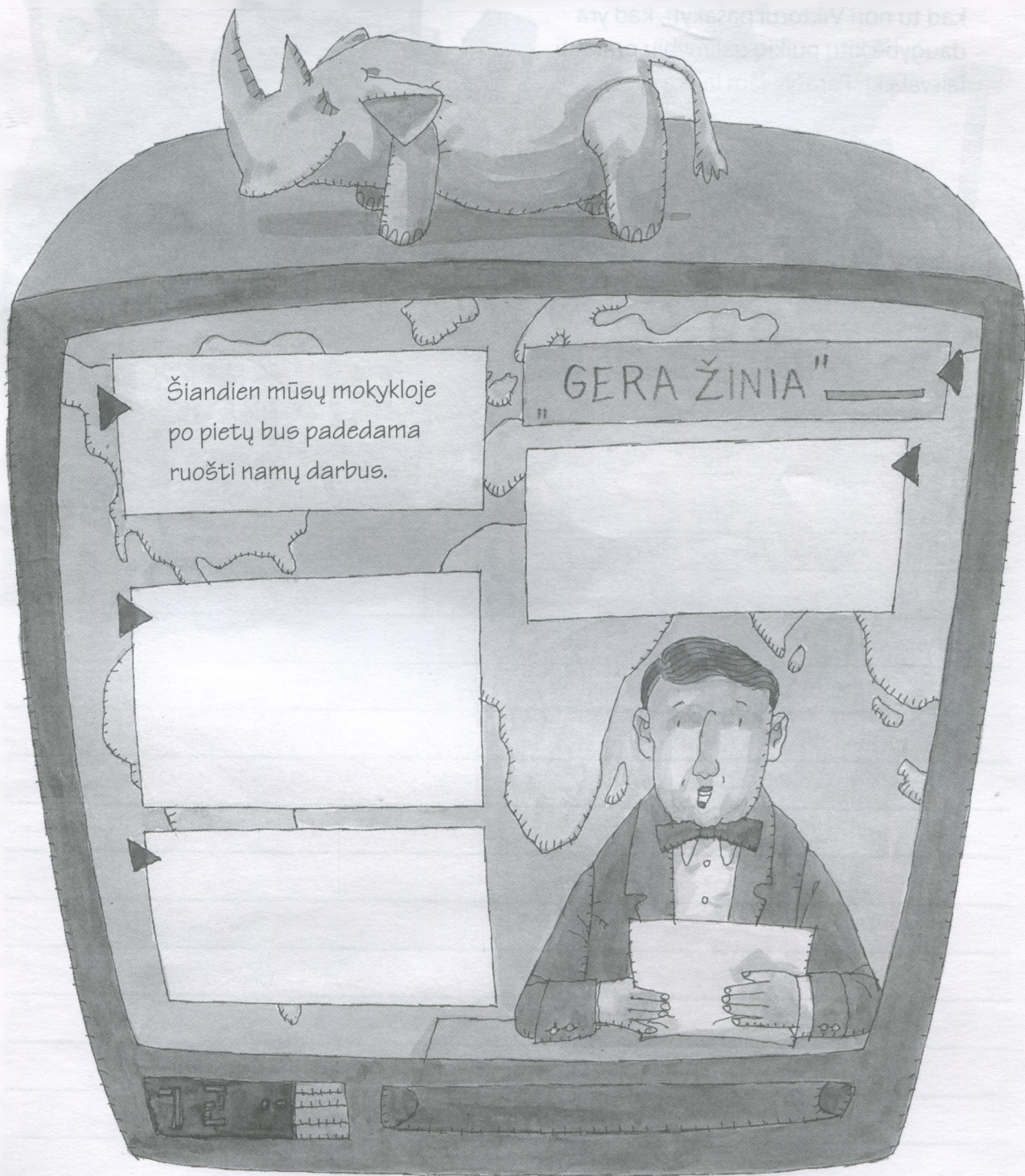
Mėgstamiausių laidų sąrašas

- ▶ Žiūri daug televizijos laidų. Surašyk į sąrašą savo mėgstamiausias laidas ir pasakyk apie jas savo nuomonę. Pasirink iš laidos vieną, tavo nuomone, geriausią sceną. Pamokoje palyginkite savo sąrašus ir surašykite vieną bendrą visos klasės sąrašą.

Laidos pavadinimas	Pasirinkta scena	Tavo nuomonė
1.		<hr/> <hr/> <hr/>
2.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
3.		<hr/> <hr/> <hr/>
4.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
5.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

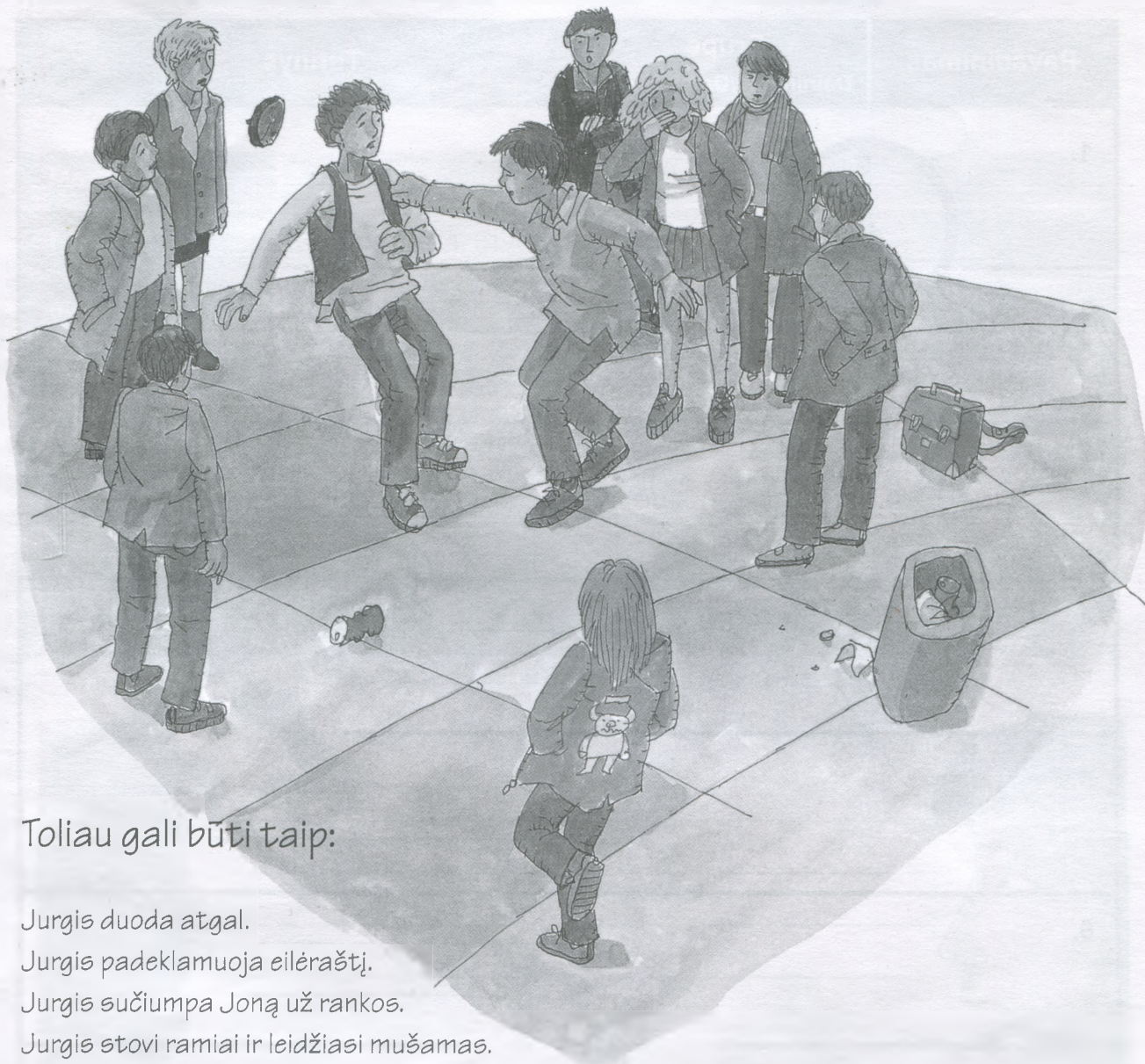
Gera žinia

- ▶ Televizija retai praneša gerų naujienų. Tačiau jų yra daugybė. Įrašyk į tuščius langelius po gerą žinią.

Dažnas smurtas

- ▶ Jurgis ir Jonas sustoja vienas priešais kitą. Jonas įtūžęs smogia Jurgiui. Jurgis gali atsakyti labai įvairiai. Pabandyk įsivaizduoti, ką jis darys. Parašyk.

Toliau gali būti taip:

Jurgis duoda atgal.

Jurgis padeklamuoja eilėraščių.

Jurgis sučiumpa Joną už rankos.

Jurgis stovi ramiai ir leidžiasi mušamas.

Taikos dainų paradas

- ▶ Per radiją ar televizorių tu girdi daug dainų. Išsirink iš jų dainas apie taiką. Surašyk jas į sąrašą, pradėdamas nuo mėgstamiausios ir trumpai aprašyk jų turinį.

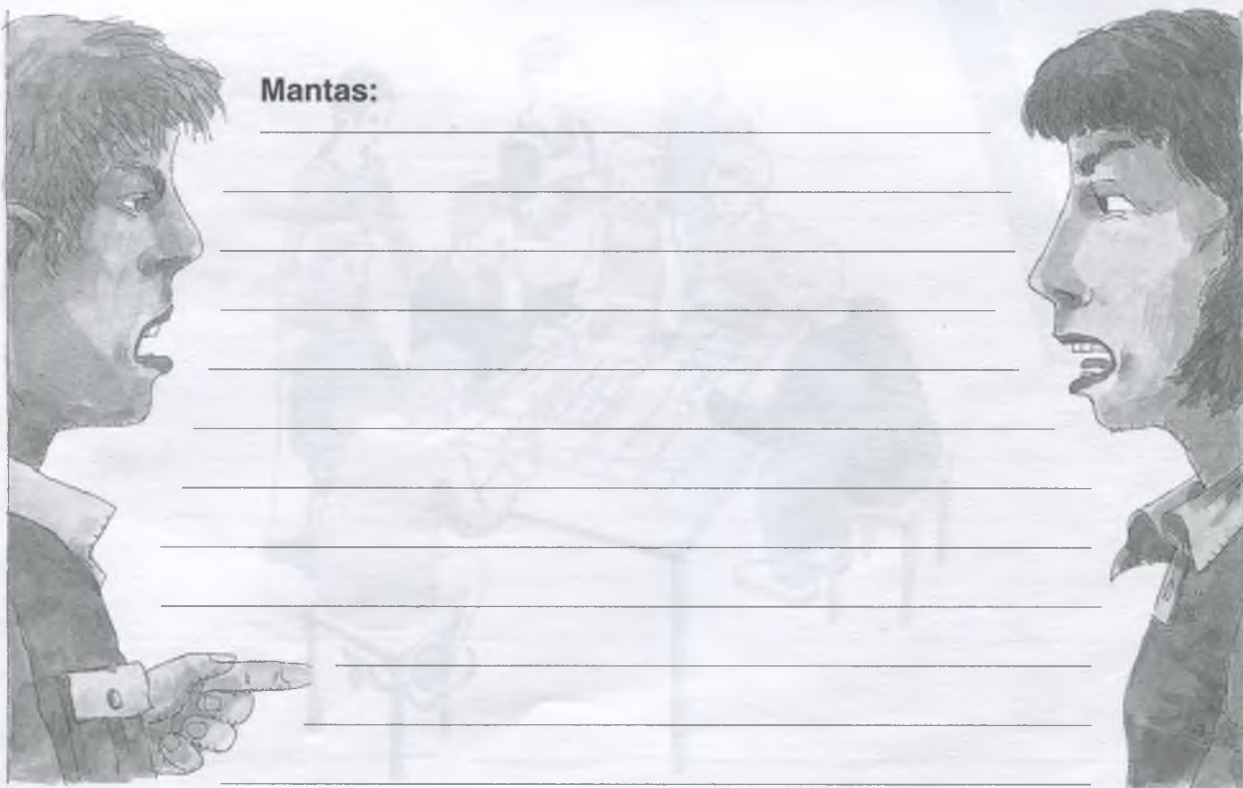
Pavadinimas	Grupė Dainininkė/Dainininkas	Turinys
1.		<hr/> <hr/> <hr/>
2.		<hr/> <hr/> <hr/>
3.		<hr/> <hr/> <hr/>
4.		<hr/> <hr/> <hr/>
5.		 <hr/> <hr/> <hr/>
6.		<hr/> <hr/> <hr/>
7.		<hr/> <hr/> <hr/>
8.		<hr/> <hr/> <hr/>

Taiki kūryba

- Šeštoje B klasėje vyksta piešimo pamoka. Vandeniniais dažais mokiniai piešia rudenio lapus. Laura ir Mantas sėdi viename suole. Mantas greitai nutapo piešinėlį. Jis grožisi savo kūrinium. Laura stodamasi netyčia išpila Manto vandenį su dažais.

Mantas ir Laura susikivirčija. Sužaiskite šią situaciją klasėje ir pabandykite ją išspręsti draugiškai.

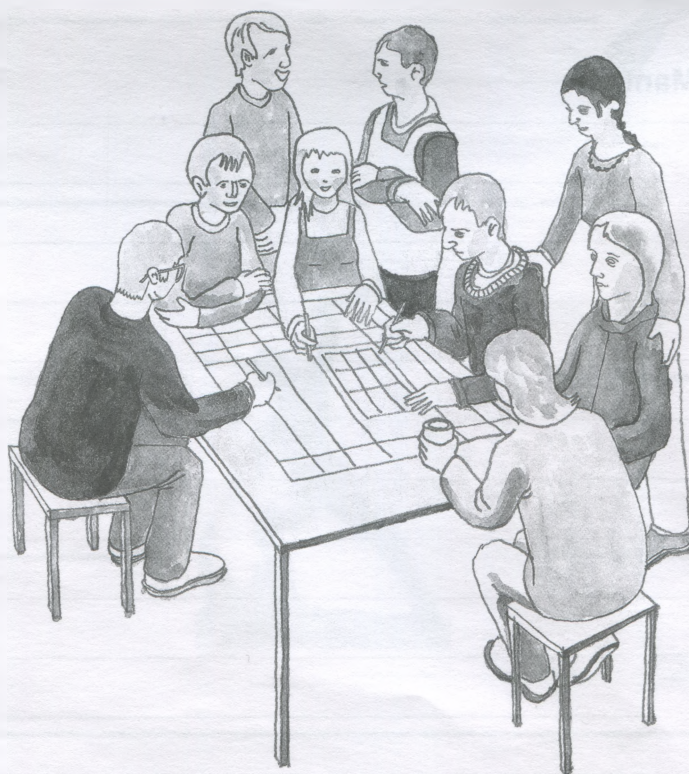
Mantas:	Žiūrėk, sukiaulintai visą mano paveikslą.
Laura:	Aš nekalta, mane pastūmė.
Mantas:	Tu man nupieši naują, ir viskas.
Laura:	Nė nežadu.
Mantas:	(stveria Laurą) Tau trūksta vieno šulo.
Laura:	Bukagalvi, traukis šalin nuo manęs.
Jurga:	Nemanau, kad ji turėtų tapyti jam naują paveikslą.

Išmok suprasti, ką sako svetimas

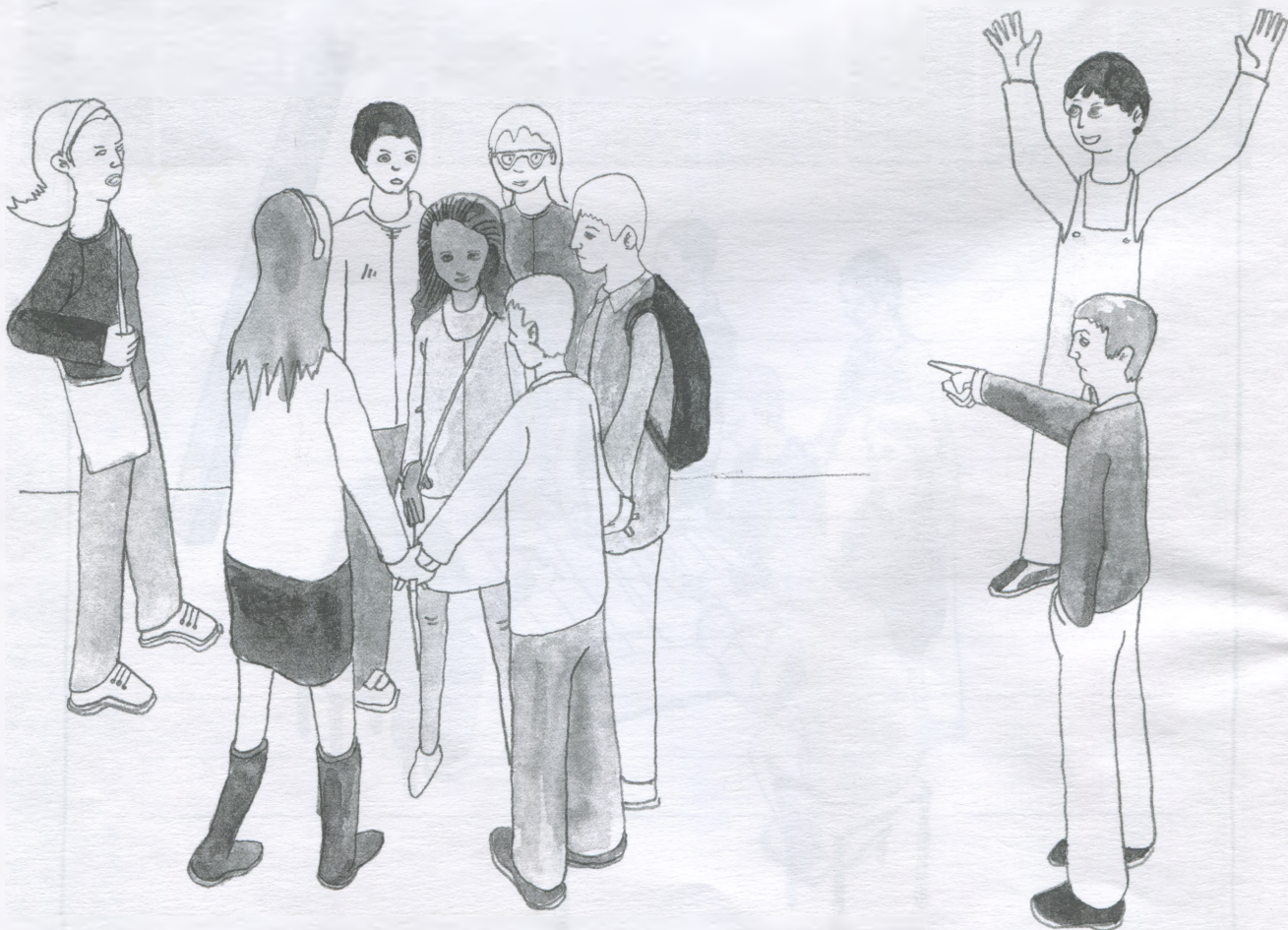
- Pamokoje pasiskirstykite, kas kurią kalbą pasirenka. Namuose ar bibliotekoje suraskite tos kalbos žodyną ir išverskite į tą kalbą septynis lietuviškus žodžius. Kai grįšite į mokyklą, per pamoką užpildykite lentelę kartu. Stenkitės įsiminti visų kalbų žodžius. Pabandykite pasikalbėti kuria nors kalba, o klasės draugai tegul atspėja – kuria.

Lietuvių	Anglų	Vokiečių	Lenkų	Rusų	Hebrajų	Italų	Ispanų	Tavo pasirinkta kalba
Labas								
Ačiū								
Taip								
Ne								
Tu man patinki								
Noriu su tavimi draugauti								
Puiku								

Nespoksok, smalsuoli

- ▶ Į Lietuvą atvyko prancūzų moksleiviai. Viena jų – Diana – juodaodė. Praeiviai į ją spokso nustebę, o įkyrūs smalsuoliai – bando paliesti. Draugai prancūzai bando Dianą apsaugoti. Jie apsupta ją ratu. Įsivaizduok, kad esi Dianos draugas. Ką pasakytum įkyriam smalsuoliui?

Tu kitoks, bet labai gražus

- ▶ Kitaip atrodantys žmonės yra savotiškai gražūs, nors kartais sunku tai suvokti iš pirmo žvilgsnio. Surask žodžius, kuriais galėtum aiškiai pasakyti, koks gražus yra kitaip atrodantis žmogus.

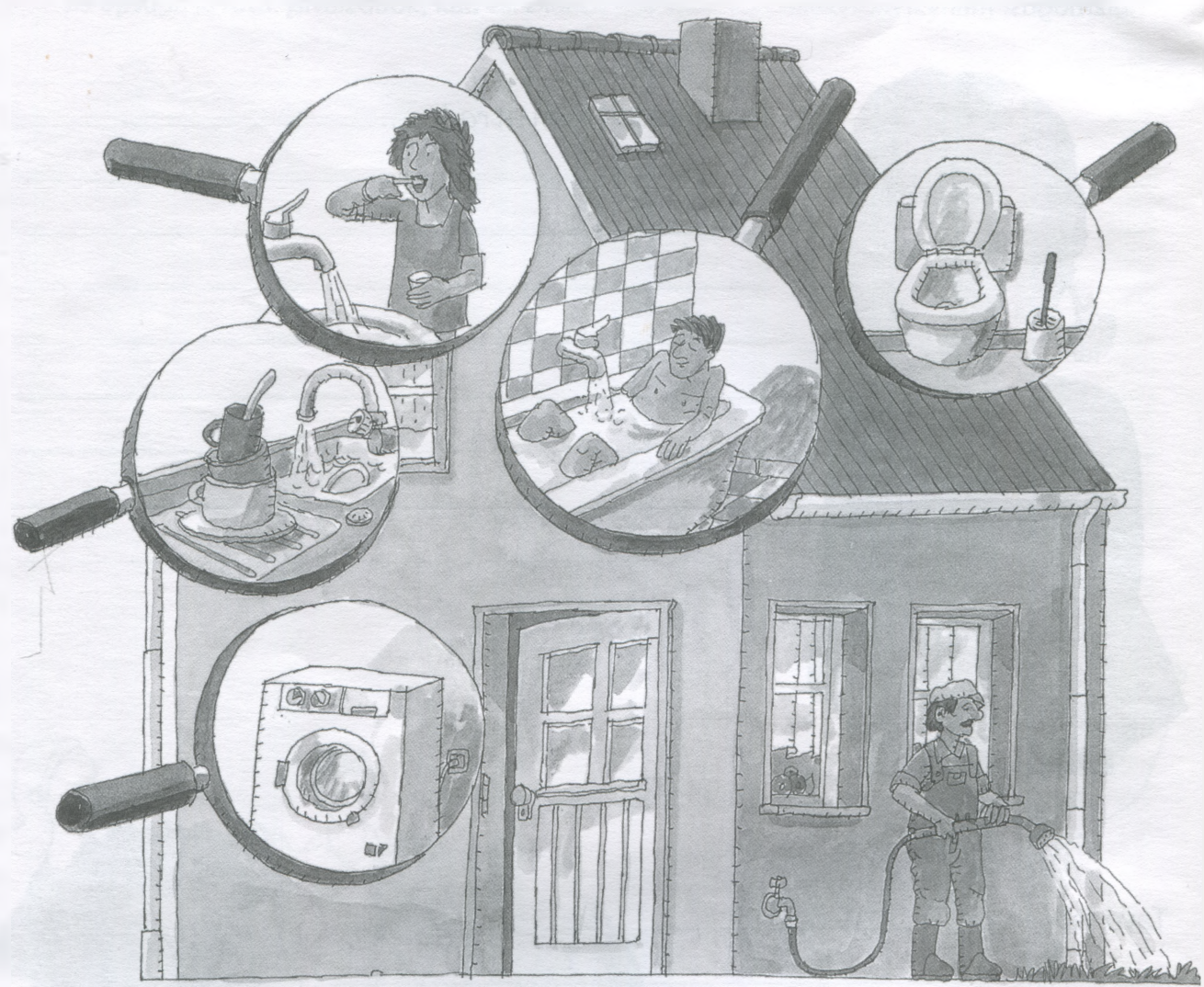
Tavo plaukai man atrodo.... _____

Tavo lūpos yra.... _____

Kam naudoju vandenį?

► Įrašyk į lentelę, kam visą dieną naudojame vandenį. Pagalvok, kaip galėtume vandenį taupyti.

Kam naudoju vandenį	Kaip galiu vandens sutaupyti?
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Pajusk gamtą

- ▶ Neretai išėję į žygį mes tik slankiojame po vietovę, nepastebėdami pačios gamtos. Gamtai galime atverti visus savo pojūčius ir jausmus. Kiekvieną sykį, kai sustojame pailsėti, pabandykime patirti kokį pojūtį ar jausmą ir juos aprašyti.

1 sustojimas

Atsiklaupk ant žemės ir valandėlę užmerk akis. Įsiklausyk į gamtos garsus. Aprašyk, ką išgirdai.

1. _____
2. _____
3. _____

2 sustojimas

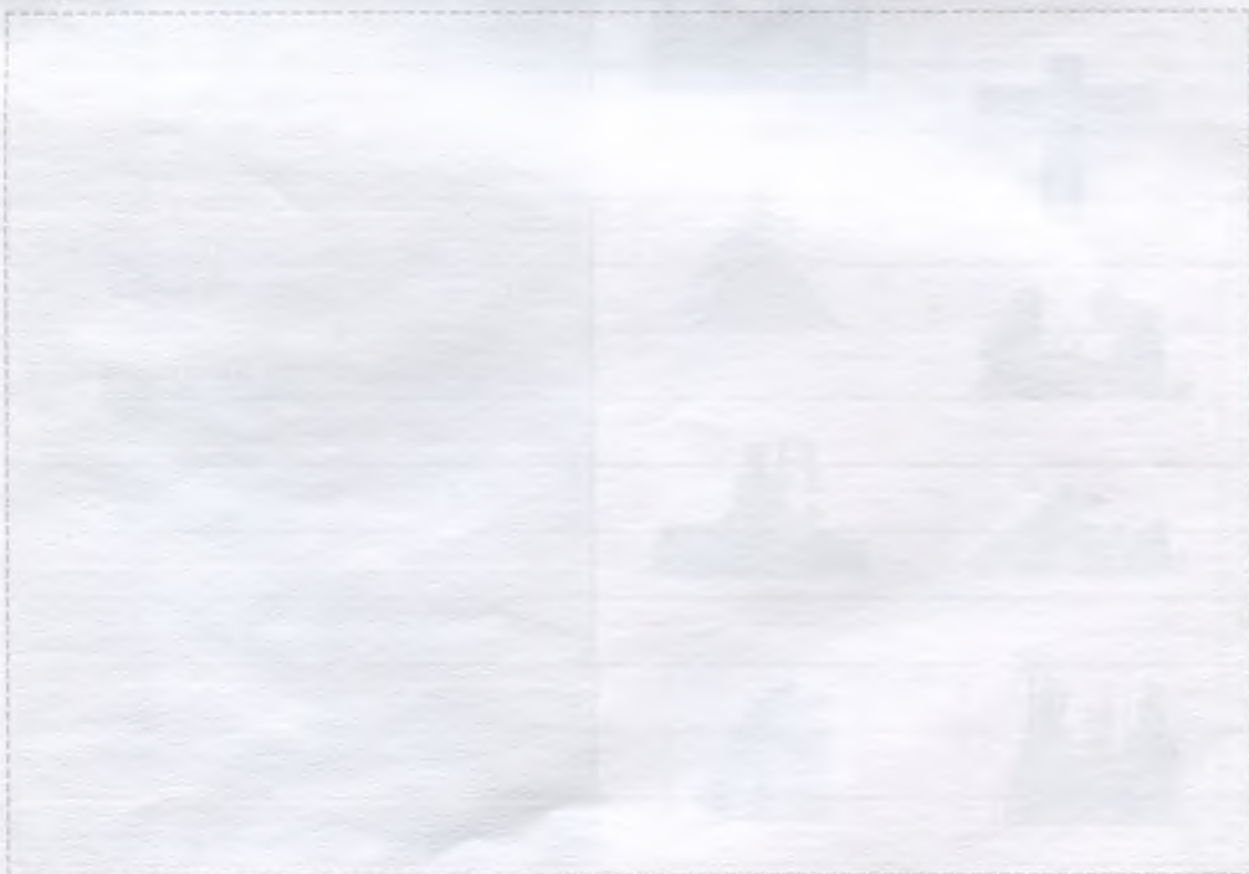
Susirask medį ir jį apglėbk. Ką jauti?

3 sustojimas

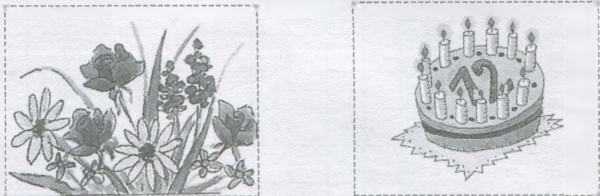

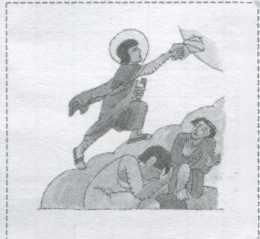

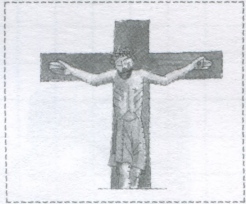

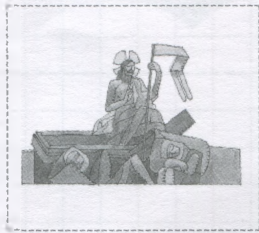

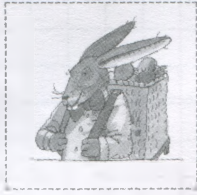
Taip gali atrodyti ateitis

- Įsiziūrėk į paveikslą. Nupiešk kitą pasaulio ateities paveikslą – tokį, kokią tu ją norėtum matyti.

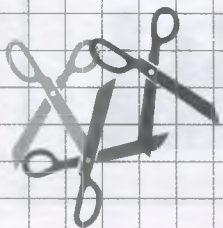

Didžiosios metų šventės

- Per visus metus švenčiame daugybę švenčių. Įsižiūrėk į paveikslėlių simbolius ir perskaityk tekstą. Tada iškirpk simbolius ir piešinėlius, juos teisingai sudėliok ir priklijuok.

Šventė	Simbolis
Velykų šventė kilo iš žydų Paschos. Ji primena žydams apie išsilaisvinimą iš Egipto vergijos.	
Krikščionims Velykos primena, kad prieš 2003 metus Jėzus mirė ant kryžiaus, o trečią dieną prisikėlė.	
Didįjį penktadienį krikščionys mąsto apie Kristaus kančią ir mirtį.	
Velykų zuikis simbolizuoja atgimimą. Tai žvėrelis, kuris vienas pirmųjų pavasarį sulaukia vaikų.	
Velykų pavadinimas (vok. – Ostern) kilo iš pavasario deivės Ištar vardo.	
Lietuvoje švenčiama Vasario 16-oji – Nepriklausomybės diena.	
Rugpjūčio 15 Lietuvoje švenčiamos Žolinės.	
Per Šeštines – Kristaus Žengimo į dangų dieną, Kristus sugrįžta pas Dievą – savo Tėvą.	
Gruodžio 25 dieną krikščionys švenčia Jėzaus gimimą.	
Pirmieji krikščionys Kalėdas šventė sausio 6 dieną. Dabar tai Trijų Karalių šventė.	
Gruodžio 25 dieną švenčiamos Kalėdos. Puošiama eglutė. Dovanojamos dovanos.	
Liepos 6 dieną švenčiama Valstybės šventė – karaliaus Mindaugo karūnavimo diena.	
Kartą metuose Tu šventi savo gimimo dieną.	

Karpymui

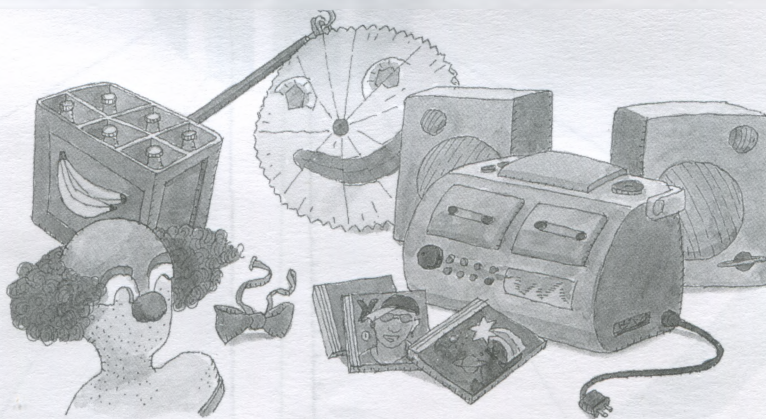

Ko reikia šventei?

- ▶ Tu nori švęsti šventę. Pasikviete draugų ir draugų.
Parašyk, to tau reikėtų šventei.

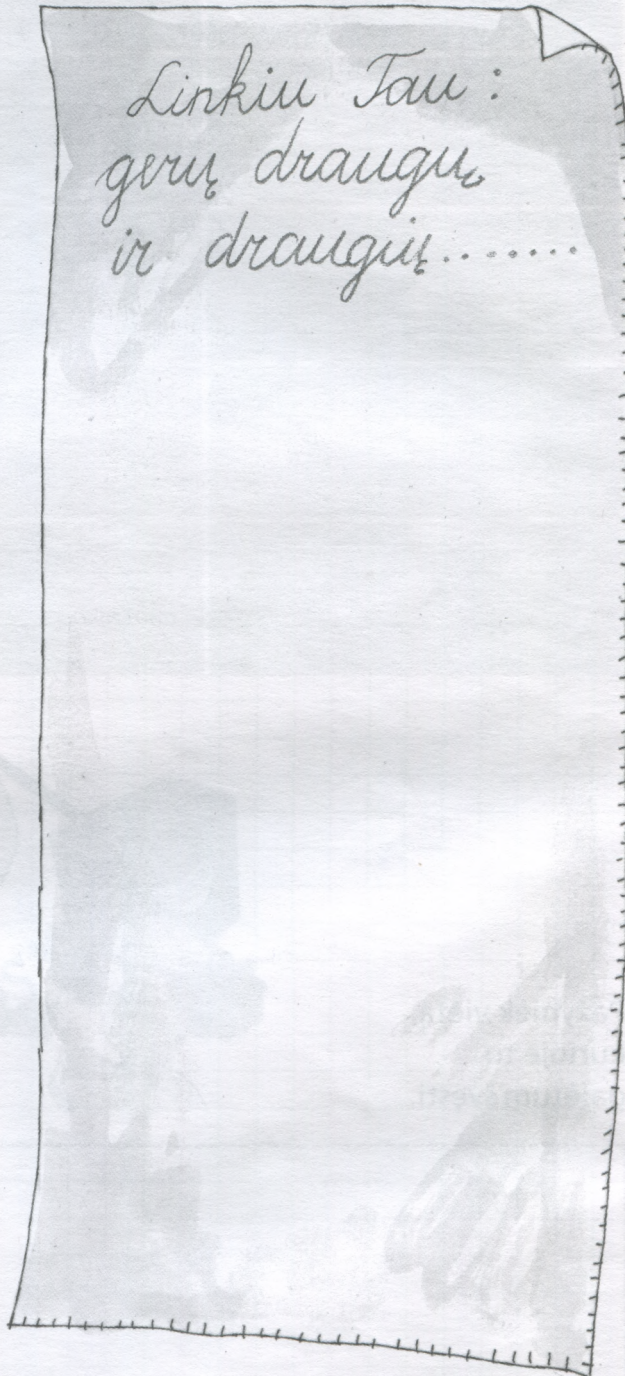
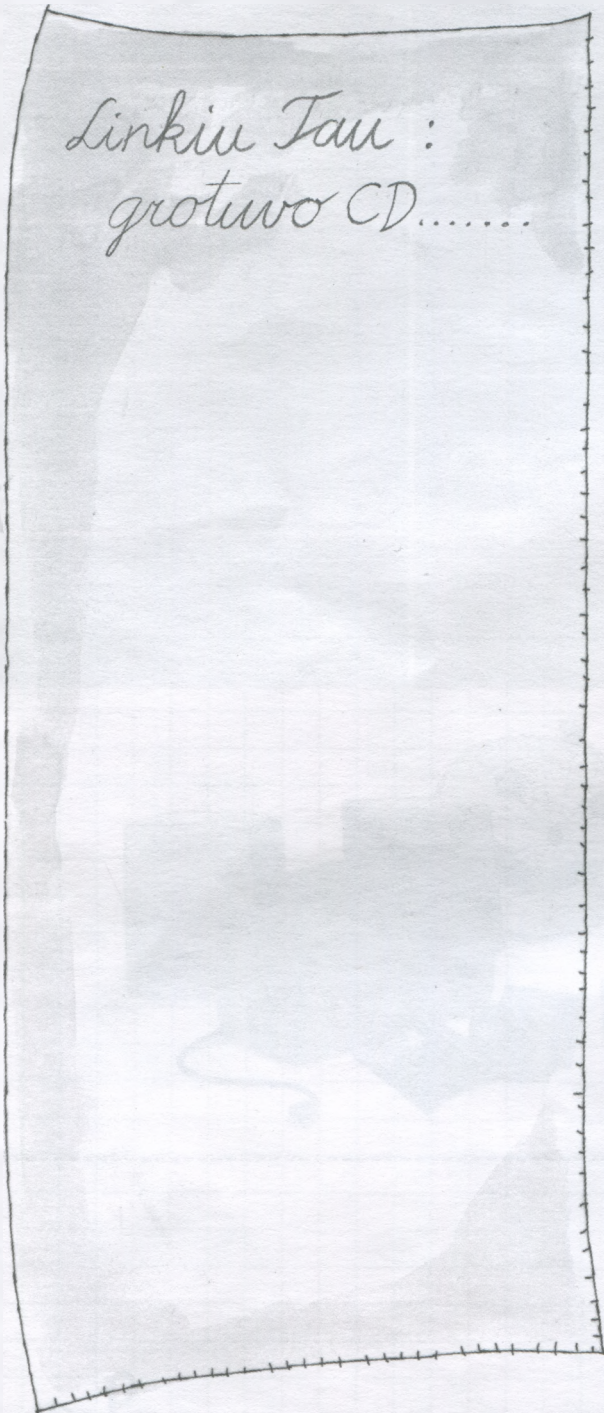
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____ <i>geros</i>	_____
_____	nuotaikos _____	_____

Pažymėk vietą,
kurioje tu
galėtum švęsti.

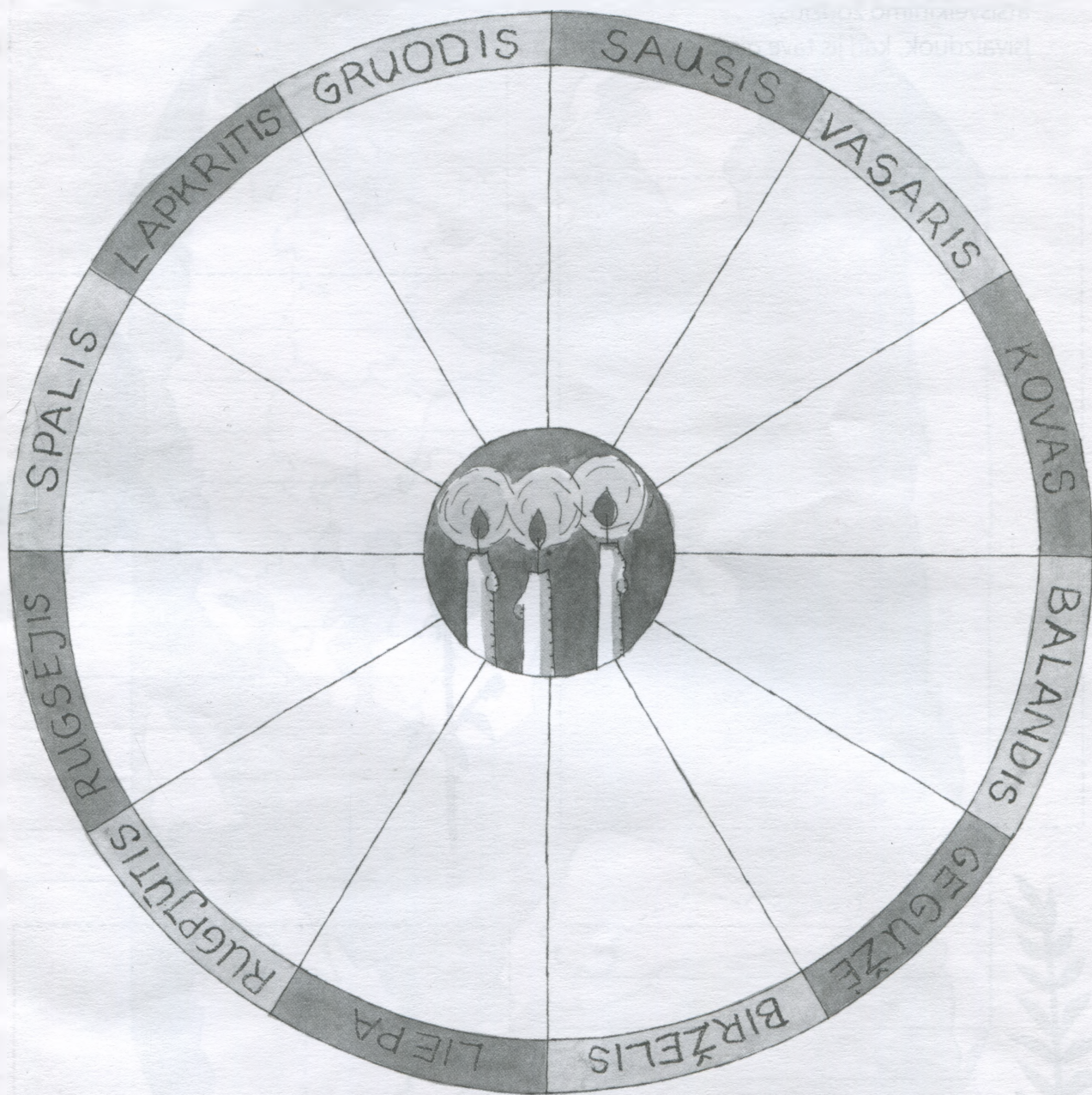
Sveiki, sulaukę šv. Kalėdų!

- Įsivaizduok, kad čia du Kalėdų atvirukai. Viename atviruke surašyk tas dovanas, kurias galima nusipirkti, kitame – kurios neparduodamos.

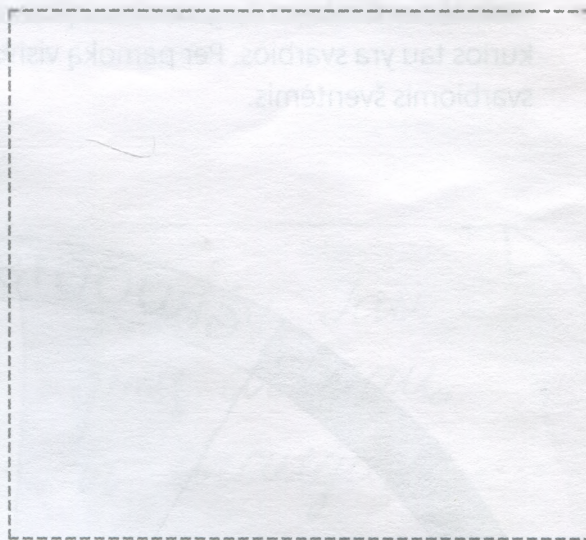
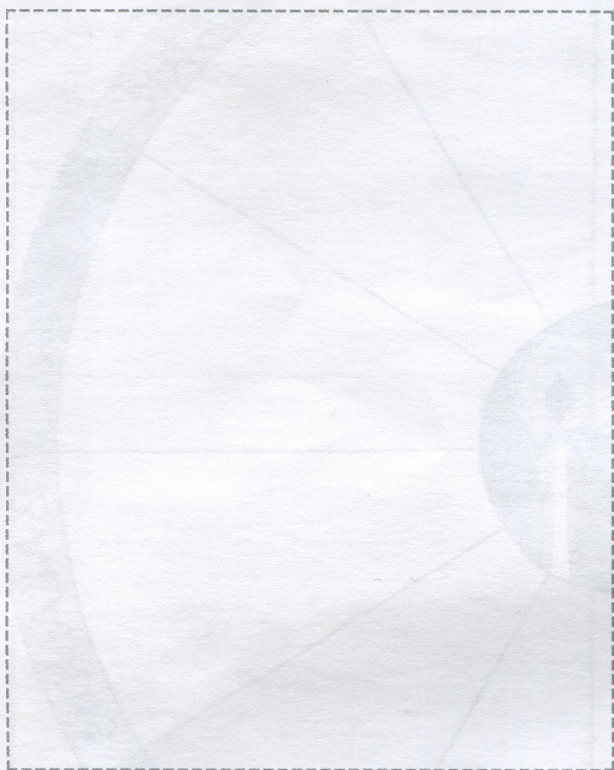
Mano kalendorius

- Kiekvienas turi savo mėgstamiausią šventę. Pažymėk šiame kalendoriuje visas šventes, kurios tau yra svarbios. Per pamoką visi kartu nupieškite bendrą plakatą, su jumis visiems svarbiomis šventėmis.

Atsisveikinimas su mirusiuoju

- Iškirpk iš laikraščio žinutes apie įvairaus amžiaus žmonių mirtį. Įklijuok į langelius. Pagalvok apie tą žmogų taip, tarsi tu jį būtum pažinojęs ir parašyk kelis atsisveikinimo žodžius. Įsivaizduok, kad jis tave girdi.

Religijų žemėlapis

- Šiame žemėlapyje pažymėk tas vietas, kur išpažįstama judėjų, kur – krikščionių, o kur – islamo religija.

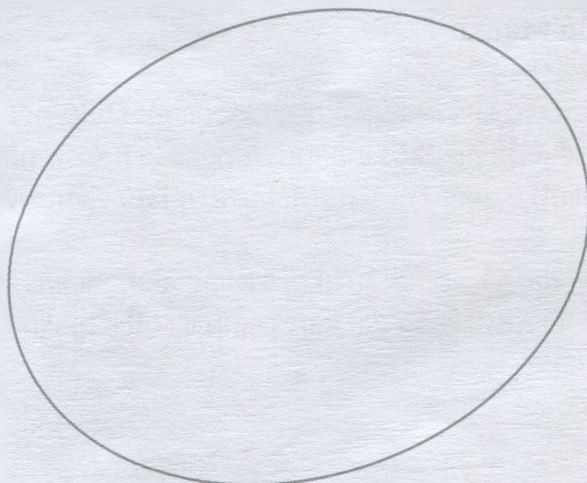
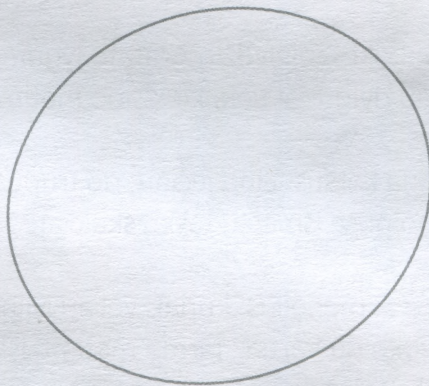
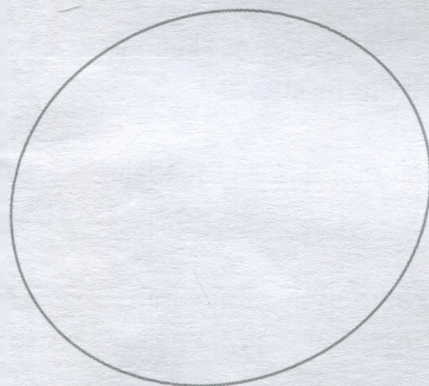
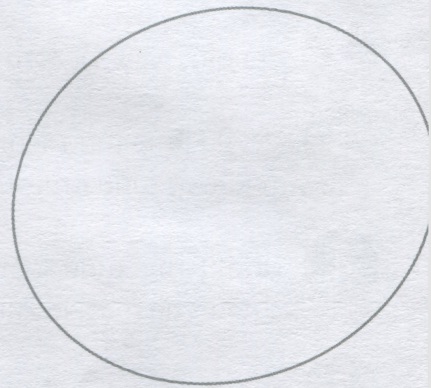
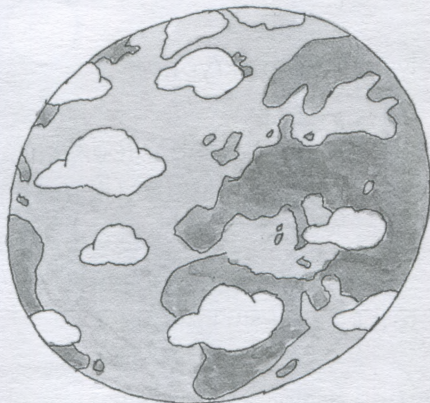
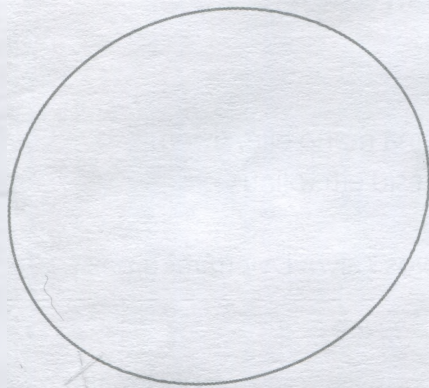
Trys šventieji raštai

- Judaizmas, krikščionybė ir islamas turi savo šventuosius raštus. Pagal viduriniojo langelio apibūdinimą kairėje pusėje parašyk švento rašto pavadinimą, dešinėje – Dievo vardą.

Švento Rašto pavadinimas	Apibūdinimas	Dievo vardas
	1. Pirmieji šio Švento Rašto tekstai buvo parašyti graikų kalba ant papiruso.	
	2. Ši knyga parašyta ant dviejų ritinių hebrajų kalba.	
	3. Ši knyga parašyta arabų kalba.	

Pasakojimas apie pasaulio sukūrimą

- ▶ Judėjai ir krikščionys sako, kad Dievas pasaulį sukūrė per septynias dienas. Šis pasakojimas atsirado tada, kai izraeliečiai buvo Babilono nelaisvėje, šalyje tarp Tigro ir Eufrato. Todėl šiame pasakojime izraeliečių Dievas galingesnis už Babilono valdovus. Perskaityk vadovėlyje pasakojimą apie pasaulio sukūrimą. Čia matai septynis skritulius. Įsivaizduok, kad kiekvienas jų – atskira kūrimo diena. Nupiešk likusias dienas.

Piligrimystė – chadžas

Žaidimo eiga iki Minos

- 1 Esu prie pat Mekos, ties haramo riba. Išmetęs 3 taškus:
 - nusirengiu kasdienius drabužius,
 - apsiplaunu ir apsikerpu nagus,
 - apsivelku baltu piligrimo rūbu. Jeigu esu moteris, galiu ir toliau vilkėti įprastus drabužius, tačiau turiu nebedengti veido. Dabar jau esu pasišventęs ir galiu žengti į Meką.
- 2 Įžengiu į Meką ir einu strėlyčių rodoma kryptimi.
- 3 Stop! Pirma turiu septynis kartus apeiti Kaabą. Todėl kai ateina mano eilė, dviem metimais turiu išmesti ne mažiau kaip 7 taškus. Tik tada galėsiu eiti toliau.
- 4 Stop! Pirma turiu septynis kartus prabėgti tarp Safos ir Marvos kalvų. Dviem metimais išmetęs ne mažiau kaip 7 taškus, galėsiu eiti toliau.
- 5 Pernakvoju Minoje. Todėl turiu praleisti vieną ėjimą, – nebent išmesčiau 6, – tada galiu mesti dar kartą ir paeiti iškritusį taškų skaičių.
- 6 Labai greitai prabėga laikas iki saulėlydžio Arafato lygumoje. Vėl susiruošęs į kelionę, Muzdalifo kryptimi paeinu dvigubai tiek, kiek šiuo metimu iškrito taškų.
- 7 Pakeliui į Muzdalifą vargina karštis. Einu lėčiau, po truputį pailsėdamas. Iki Muzdalifo kiekvienu ėjimu paeinu po pusę išmestų taškų skaičiaus.
- 8 Pasiekęs Muzdalifą, renku akmenėlius, kuriais vėliau Minoje apmėtysiu akmeninius stulpus. Todėl metu kauliuką du kartus: pirmu metimu iškritusį taškų skaičių paeinu atgal, antru metimu – vėl strėlyčių rodoma kryptimi.

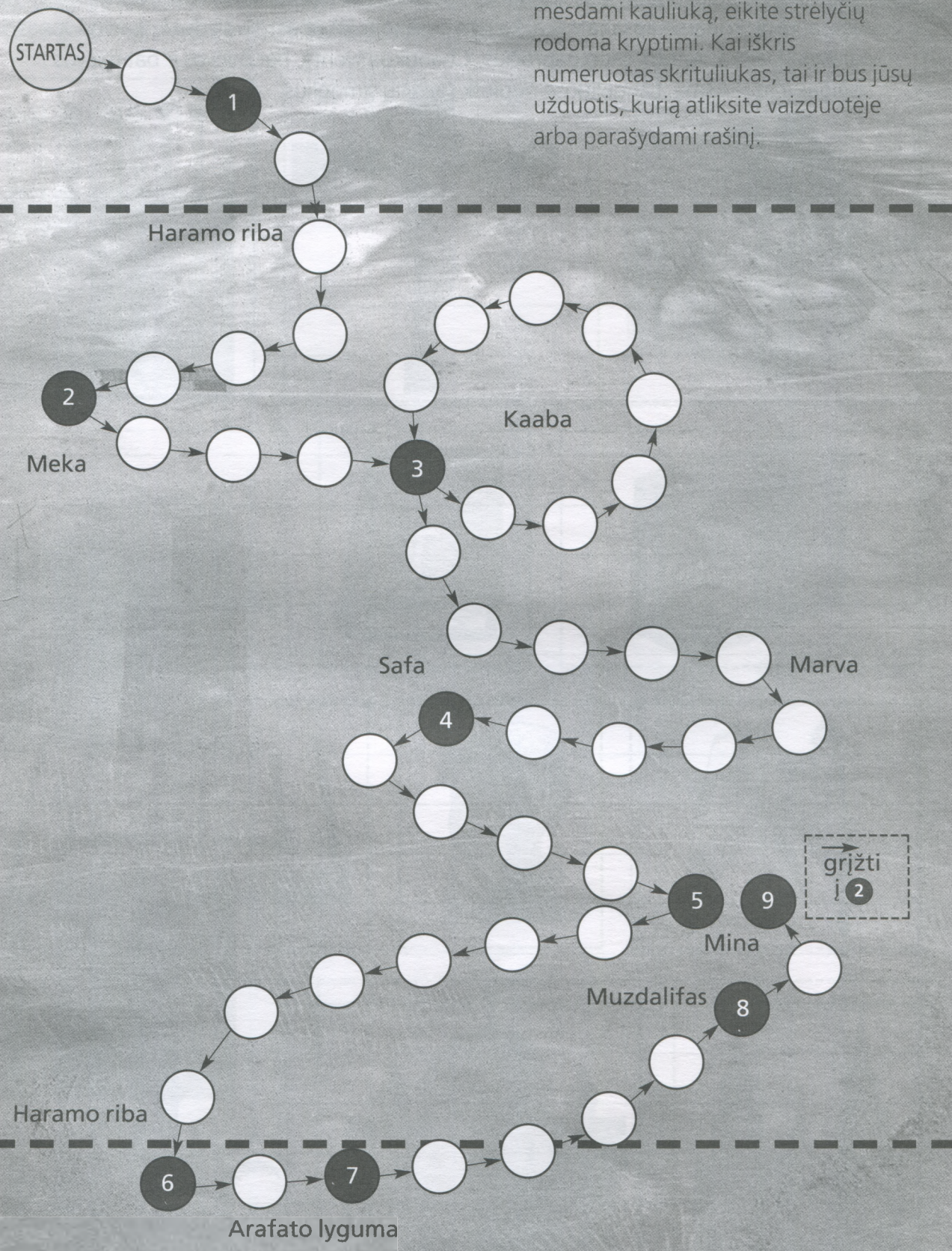
Žaidimo eiga nuo Minos

- 9 Atėjęs į Miną, apmėtau akmenėliais tris akmeninius stulpus. Paskui dalyvauju Aukojimo šventėje. Tada apsikerpu plaukus ir nagus ir nebesu pasišventęs. Laikas lėkte pralekia: nemesdamas kauliuko, grįžtu tiesiai į Meką (2) ir kitu ėjimu vėl einu strėlyčių kryptimi.

Vėl pasiekęs Miną, darsyk apmėtau akmenėliais akmeninius stulpus ir nemesdamas kauliuko grįžtu į Meką (2). Iš čia dar kartą einu iki (3) ir apeinu Kaabą.

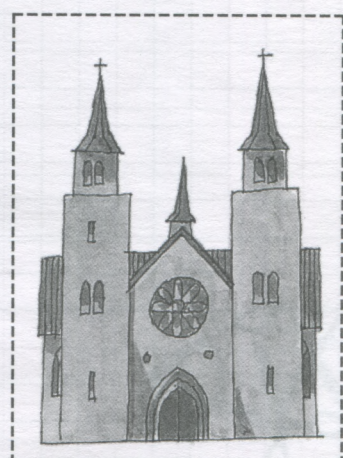
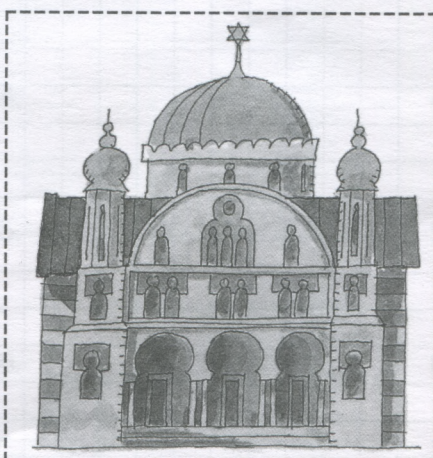
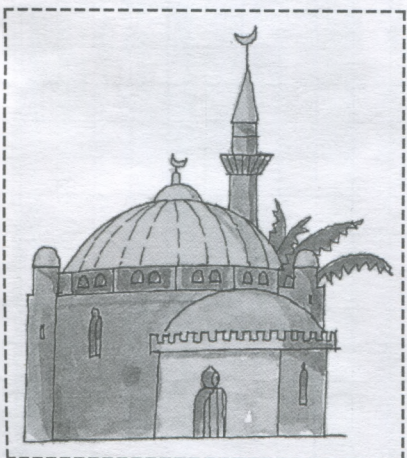
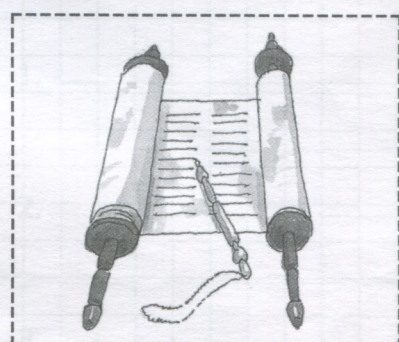
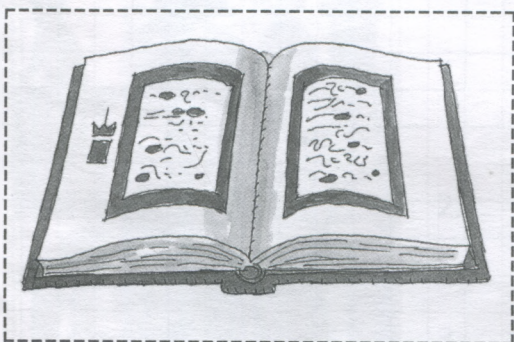
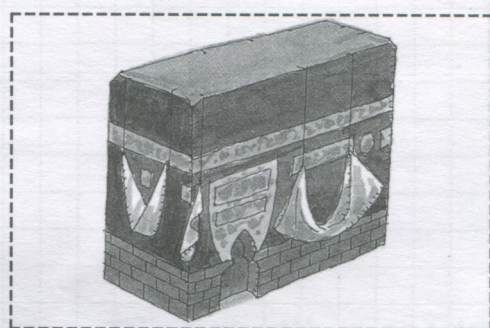
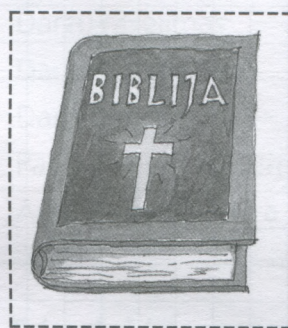
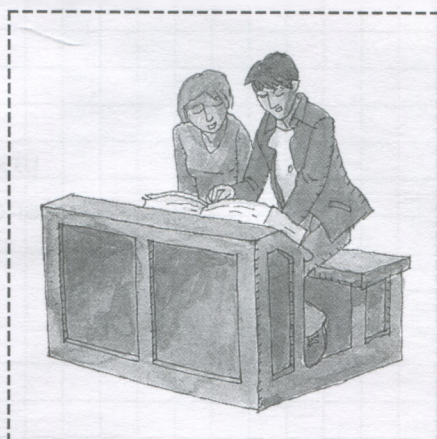
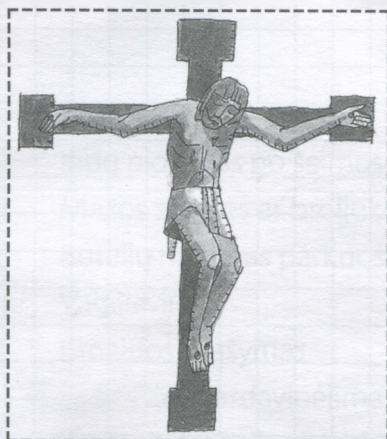
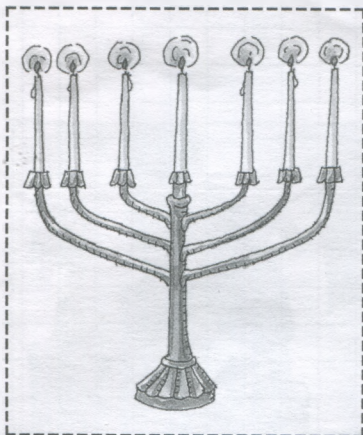
Mano chadžas baigtas.

► Susėskite grupelėmis po tris. Iš eilės mesdami kauliuką, eikite strėlyčių rodoma kryptimi. Kai iškris numeruotas skrituliukas, tai ir bus jūsų užduotis, kurią atliksite vaizduotėje arba parašydami rašinį.

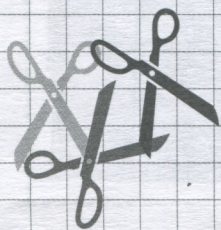

Kas kam priklauso?

- Langeliuose matai nupieštus įvairius žmones, daiktus ir simbolius. Iškirpk juos ir, sudėliojęs pagal tris skirtingas šventyklas, suklijuok.

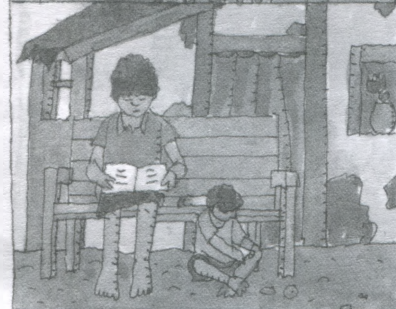

Karpymui

Kas pažeidžia vaikų teises?

- Pažiūrėk į paveikslėlius, perskaityk pateiktą sąrašą ir surašyk į lentelę kairėje tai, kas, tavo manymu, pažeidžia vaikų teises. Į lentelę dešinėje surašyk, – kas nepažeidžia. Gali įrašyti ir tai, ko čia nėra nurodyta.

- Indų plovimas po šeimos pietų
- Mažos sesutės ar broliuko priežiūra
- Butelių rinkimas parkuose
- Vagiliavimas
- Išmaldos prašymas
- Laikraščių pardavinėjimas
- Produktų seneliams pirkimas
- Daržų ravėjimas
- Darbas gamykloje
- Darbas pašte
- Pagalba neįgaliesiems
- Augintinių priežiūra

Tai pažeidžia mano teises

Tai nepažeidžia mano teisių

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

4. _____

4. _____

5. _____

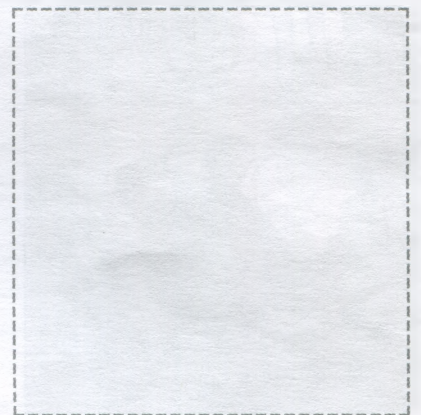
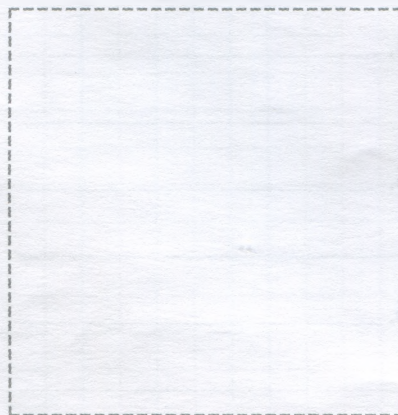
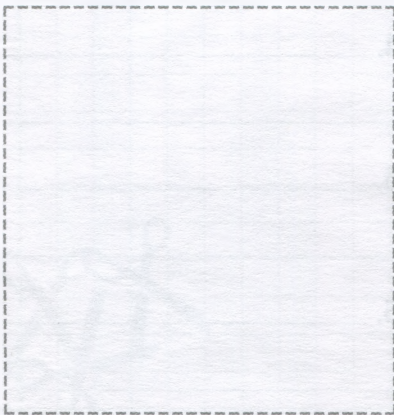
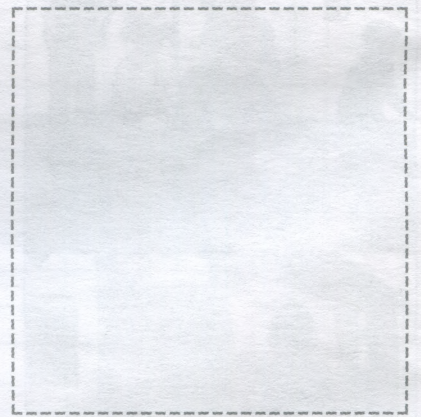
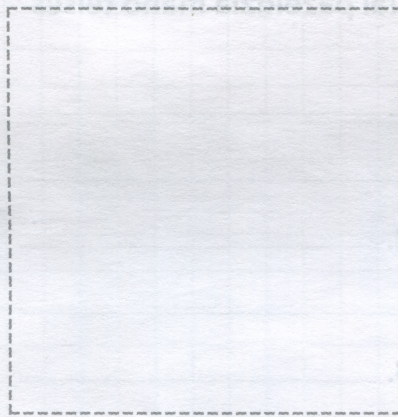
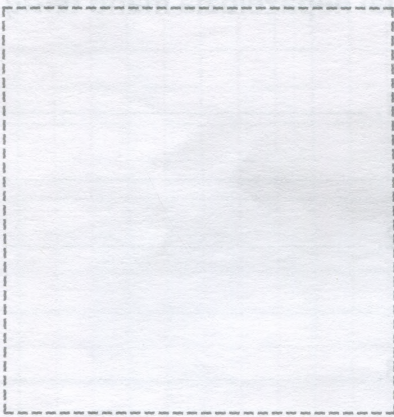
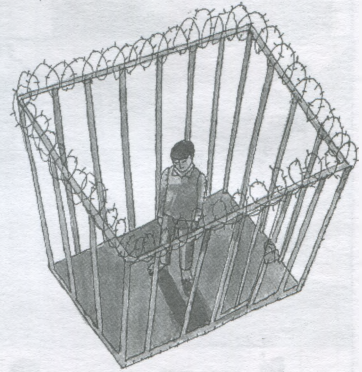
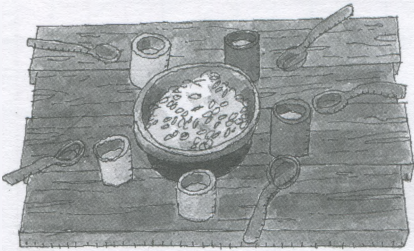
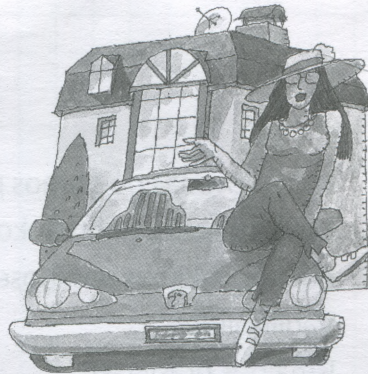
5. _____

6. _____

6. _____

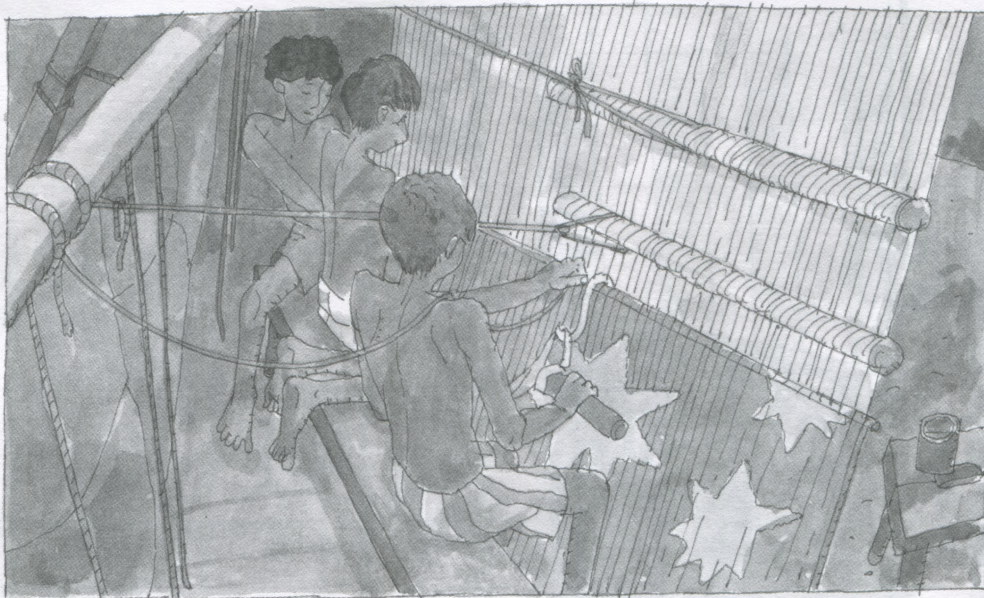
Skurdas ir perteklius

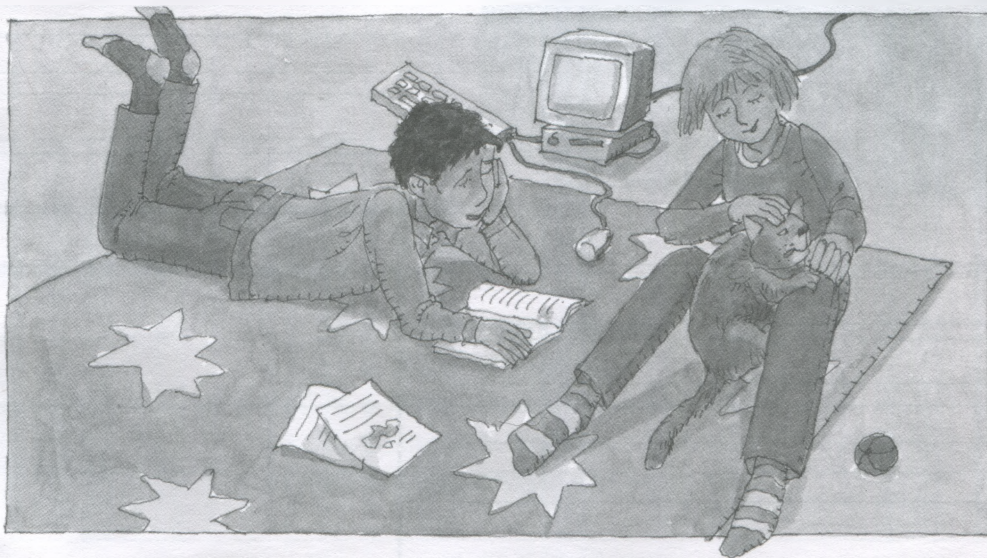
- ▶ Į laisvus langelius perpiešk iš naujo paveikslėlius taip, kad perteklius taptų saikingesnis, o skurdas sušvelnėtų.

Neteisingumo formos

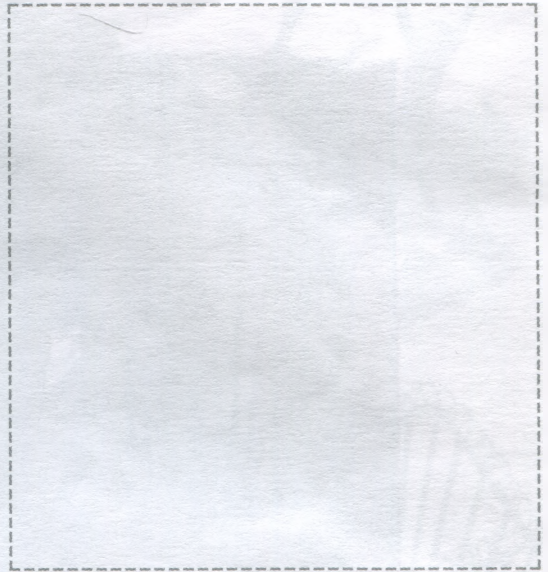
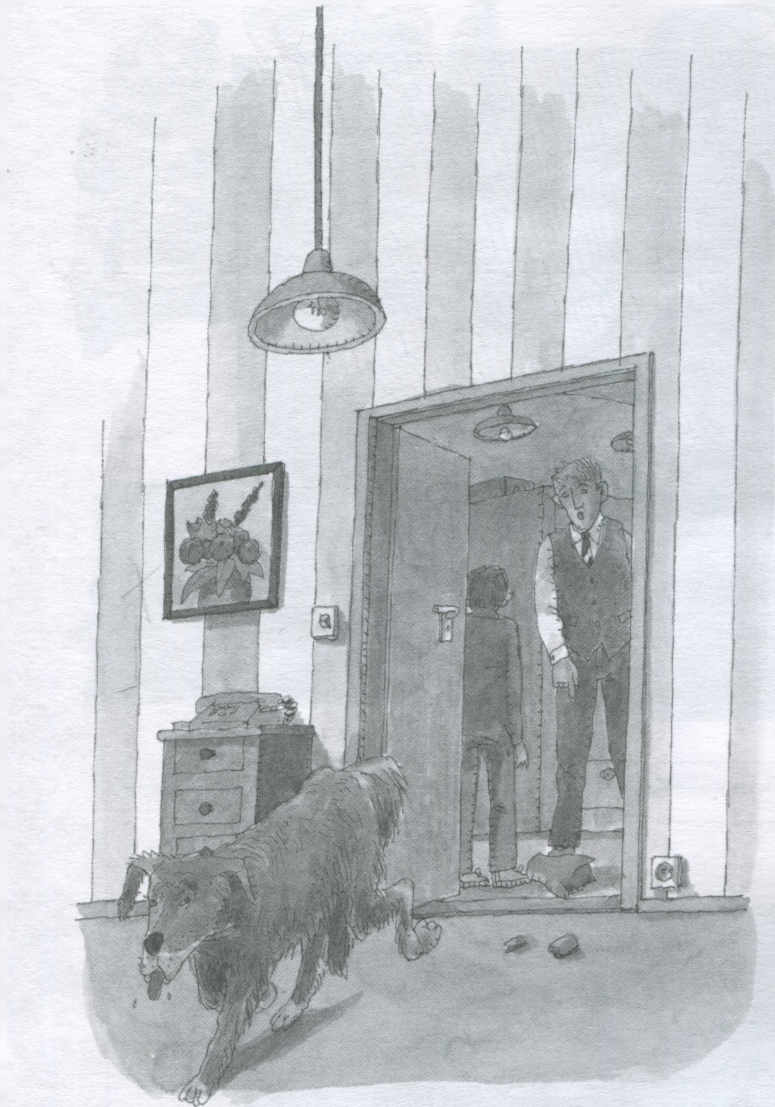
- ▶ Neteisingumas reiškiasi labai įvairiai. Apie tai daugiau gali sužinoti iš vadovėlio arba paklausti tėvų. Aprašyk tau žinomas neteisingumo formas.

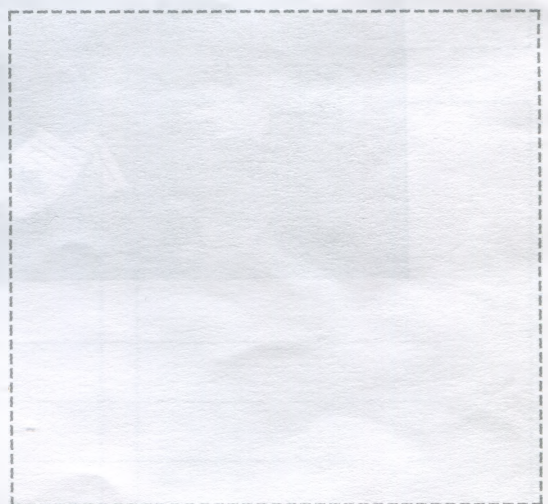

Tai neteisinga

- ▶ Neteisybė ir skriauda dažniausiai užgauna silpnesnj. Nupiešk ir aprašyk panašias situacijas.

Etika 5/6 klasei

Pratybų sąsiuvinis

Redaktorė *Bronė Balčienė*

Iliustravo *Thomas Binder*

(Lietuviškos iliustracijos *Mariaus M. Danio*)

Meninė redaktorė *Raimonda Bateikaitė*

Kompiuteriu maketavo *Galina Talaiko*

SL 412. Užsakymas 1715

Išleido leidykla „Alma littera“, A. Juozapavičiaus g. 6/2, 2005 Vilnius

Interneto svetainė: <http://www.almali.lt>

Spaudė AB spaustuvė „Spauda“, Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius